

— izhaja ob 4. zjutraj. —
Stane mesečno Din 50.—; za in-
stancem Dm 40.— neobvezno.
Oglas po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2004; ponoči tudi
št. 3034.
Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.
Izdatni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2492
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
Račun pri poštnem črku, zavodu: Ljub-
ljana št. 11.243 — Praha čisto 78.180,
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 9. decembra.

Navzlic francoskemu uradnemu za-
trudu, da za sedaj ni govora o kakem
bližnjem sestanku med Briandom in
Mussolinijem, nekateri listi še vedno
vzdržujejo to senzacionalno napoved.
Te novice so očitno inspirirane iz
Rima, ker si od sestanka obeta koristi
predvsem Italija kot zahtevala
stranka.

Morda ni neresnična vest ženevske-
ga dopisnika «Chicago Tribune», da je
zastopnik Italije pri Društvu narodov
Scialoja v Mussolinijevem imenu ofi-
cijelno povabil Brianda na sestanek.
Tako povabilo ne bi bilo nič čudno.
Manj verjetno pa je, da bi se mu Bri-
and kar na slepo odzval, preden pride
do prepričanja, da bo mogel doseči v
razgovoru z Mussolinijem kaj korist-
nega za evropski mir. Francija je ved-
no kazala dobro voljo napram Italiji,
čeprav jo ta neprestano izziva. Tudi
v zadnjem času je storila s svoje strani
vse, kar je mogla, da se odnosi za
Italijo zboljšajo. Briand je tudi izjavil,
da je načelno pripravljen sestati se z
Mussolinijem, vendar more do snidenja
priti šele po daljših pogajanjih. «Temps»,
ki črpa svoje informacije na Quai d'Or-
sayu, zatrjuje: «Lahko rečemo, ne da
bi se bali zmote, da v tem trenutku še
ni določen in sploh še ne pripravljen
nikak program za redna pogajanja in
ni odvisno samo od Francije, da-li se
bo ta pogoj izpolnil kaj kmalu.» Goto-
vo je, da bi izjavo izjavil razgovora z
Mussolinijem samo poslalo sedanje
nelagodno stanje. Zato se previdni
francoski zunanji minister taki nevar-
nosti ne bo brez potrebe izpostavjal.
Briand mora najprej vedeti ne samo,
kaj Italija želi in zahteva, marveč tudi,
kaj bi bila pripravljena sama dati, če
bi se tej ali oni izmed njenih številnih
pretenzij ugodilo. In prepričati se mo-
ra tudi, da so eventualne italijanske
protidržavne vsaj približno enakovred-
ne zahtevanim koncesijam.

Za sedaj ni znano, ali hoče Italija nu-
diti sploh kaj omembe vrednega. Tisto
kar so proponirali neki angleški listi,
da bi namreč Mussolini opustil imperi-
alistično politiko na Balkanu in nehal
strašiti z vojno, ne more priti v poštev.
Nemoralno bi bilo in nepotrebno, da bi
se fašistična Italija še celo nagradila za
to, če bi začela spoštovati mirovne po-
godbe in pakt Društva narodov ter
ustavila zločinsko hujskanje na vojno.
Taka nemoralna kupčija pa bi bila tudi
silno zanič, ker bi dobila Italija po-
zitivne vrednote za svoje privoljenje, da
se poženejo v zapek strahovi, ki jih
ni nihče drugi umetno priklical kot Ita-
lija sama in ki se jih niti ni tako bati,
kot bi to želel Rim.

Če doslej ne vemo, kaj tehtnega in
pozitivnega bi bila Italija pripravljena
podožiti na oltar francosko-italijanskega
sporazuma, je nam tem bolj znano, kaj
Italija zahteva od Francije in s kakšni
nimi nameni se ji zadnje čase poskuša pri-
lizovati.

Urednik «Matina» Jules Sauerwein,
ki te dni potuje po Italiji, ugotavlja te-le
uradne italijanske zahteve: udeležba
Italije pri upravi Tangerja, udobnost
za italijanske naseljence v francoskem
Tunisu in mejno korekturo južno od
Čadskega jezera. Sauerwein pa navaja
poleg teh oficijelnih še druge dejanske
pretenzije Italije, in sicer: določi naj se
ob Sredozemskem morju cona, kjer bi
imela Italija vsaj pretežen vpliv, če je
že ne bi smela anektirati. Z drugimi
besedami: Francija naj se odreče Tunisu!
Ker se niso izpolnile laške želje
po kosu Male Azije, zahteva Italija ab-
solutno oblast na Jadranu, kjer se ne
smo trpeti nobena druga vojaška ali
pomorska sila. Jasneje glasi ta zahte-
va: Francija naj žrtvuje Jugoslavijo,
odpove naj se prijateljskemu paktu z
dne 11. novembra!

Te Sauerweinove ugotovitve, ki je
postal sumljivo sentimentalni napram
«latinskim bratom», odkar se je lotil
svoje ankete na apeninskem polotoku,
kažejo, da laški apetit ni ravno majhen.
Na taki podlagi se seveda ni mogoče
pogajati. Saj nasprotujejo italijanske
pretenzije ne samo obveznostim mirov-
nih pogodb, paktu Društva narodov in
francosko-jugoslovenski prijateljski po-
godbi, marveč tudi življenjskim intere-
som Francije.

Francija ne more izpustiti Tunisa,
nikdar ne more dopustiti, da bi se Ita-
lija zasidrala v Bizerti. Italija v Bizerti
bi pomenila največjo nevarnost za
ostalo francosko Afriko in Francija bi
padla v Sredozemskem morju na niži-
no tretjevrstno silo. In vendar tiči v
vsem italijanskem vsiljevanju v sever-
noafriške probleme ta glavni omamlji-
vi sen: Tunis! Brez zmogovite vojne
pa se te laške sanje nikoli ne bodo iz-
polnile.

Prav tako malo more Francija zapu-
stiti Jugoslavijo, ki je edina zanesljiva
prirodna zaveznica proti laškemu im-
perializmu na Sredozemskem morju.
Če bi se Jugoslavija žrtvovala Italiji,
bi se ta znatno ojačila. Francija pa bi
imela končno vendarle opraviti s njo.

Neprijeten dan za vlado

Žgoča kritika posl. Radića o delu in politiki sedanje vlade. —
Sumljivo postopanje vladne večine v vprašanju davčne reforme.
Poraz ministra pravde in cele vlade v sodniškem odseku. —
Davidovičeva avdijenca odložena.

Beograd, 9. dec. p. Tekom današnje-
ga dne je finančni odbor nadaljeval na-
čelno razpravo o državnem proračunu.
Potek razprave je bil zelo mučen
za vlado, proti kateri je opozicija zelo
ostro nastopila. Drastična in žgoča kri-
tika posl. Radića je vzbujala vsestran-
sko pozornost in je znova ožigosala
današnje nesposobno državno upravo
in vladno politiko.

Z malimi izjemami je bila danes tudi
dovršena razprava o sodniškem zakonu
v sekciji zakonodajnega odbora,
kjer je doživel minister pravde nepri-
jetno presenečenje, vrh tega pa moral
v mnogih važnih točkah popustiti vte-
meljenim argumentom opozicije.

Tekom prihodnjega tedna bo bržko-
no zaključena razprava o zakonu za
izenačenje neposrednih davkov. Zadr-
žanje vlade vedno bolj utemeljuje sum,
da hoče vlada izigrati uveljavljenje te-
ga zakona. Opravičuje se s tem, da je
treba pred njegovim uveljavljenjem re-
šiti še proračun. Opozicija pa zahteva,
naj se o davčnem zakonu razpravlja
samostojno. Dokler se nahaja državni
proračun še v finančnem odboru, bi

mogla paralelno delati tudi Narodna
skupščina, da bi sprejela zakon o ne-
posrednih davkih, ki ga narod tako
željno pričakuje.

Zivahno se nocoj v političnih krogih
razpravlja o blamaži, ki jo je vlada do-
živela v sekciji zakonodajnega odbora,
kjer so se vsi člani sekcije, tudi
pristaši vladne večine izrekli proti
vladnemu predlogu o izločitvi ureditve
sodniških plač iz sodniškega zakona.
tako da se je moral minister pravde
umakniti. V normalnih razmerah bi mi-
nister izvajal posledice in podal ostav-
ko, do tega pa seveda ne bo prišlo, ker
je znano, da sedanjí člani za take fine-
se nimajo razumevanja.

Beograd, 9. decembra. i. Za danes
napovedana druga avdijenca g. Ljube
Davidovića je bila odložena na prihod-
nji teden, ker želi g. Davidović še pred
to avdijenco završiti svoja posvetova-
nja s svojimi zaupniki v Demokratiški
zajednici, a se tudi o vseh podrobnostih
dogovoriti z voditelji drugih demokra-
tičnih skupin. V predsedstvu Demokra-
tske zajednice so se vršile zato danes
ves dan živahne konference.

V bodece bomo imeli 13 ministrov

Ministrski svet je snoči definitivno odobril načrt zakona o cen-
tralni upravi. — Vlado bodo tvorili ministrski predsednik in
dvanajst resornih ministrov

Beograd, 9. dec. p. Nocoj od 6. do
pol 10. se je vršila seja ministrskega
sveta. Kakor so zatrjevali novinarjem,
je bil na seji definitivno odoben pred-
log zakona o centralni upravi. Po tem
načrtu bo poleg ministrskega predse-
dstva še 12 resornih ministrov. Popol-
noma se ukine ministrstvo za izenače-
nje zakonov. Ministrstvo za agrarno
reformo se spremeni v generalno di-
rekcijo in dodeli ministrstvu za kmetij-
stvo. Ministrstvo za vere se združi z
ministrstvom pravde. Ministrstvo za
šume in rudnike se razdeli na dva de-
la; šumarske zadeve se pridele mini-
strstvu za kmetijstvo, rudarske pa mi-
nistrstvu trgovine in industrije. Mini-
strstvo trgovine bo radi tega imelo
administrativno, trgovski, industrijski,

obrotni in rudarski oddelki. Ministrstvo
za socialno politiko se spoji z ministr-
stvom za narodno zdravje.

Novinarji so vprašali ministrskega
predsednika tudi, kako se je rešila na
seji zadeva o sodniških plačah; gosp.
Vukičević pa ni hotel dati preciznega
odgovora.

General Hadžić je naprosil novinar-
je, naj demantirajo nocojšnjo vest «No-
vosti», da namerava stopiti na čelo ra-
dikalne stranke, češ da tekem 50 let,
odkar nosi vojaško uniformo, ni imel
drugih ambicij razen vojaških in da ni
pripadal nikoli nobeni stranki, tudi ra-
dikalni ne. Zato so vse kombinacije o
njem, objavljene v «Novostih», fanta-
stična izmišljotina.

Radićev obracun s finančnim mi- nistrom

Dolg govor Stepana Radića na seji finančnega odbora. — Mi-
nister dr. Marković je razočaral politike in javnost. — Univer-
zitetni profesorji in generali. — Prvo glasovanje o proračunu
bo v torek

Beograd, 9. decembra p. Danes popoldne
je imel sejo finančni odbor, ki je pričel
načelno razpravo o državnem proračunu
za leto 1928-29. Razprava je trajala do 7.
zvečer. Edini govornik je bil Stj. Radić,
ki je takoj v početku ostro napadel finančnega
ministra dr. Markovića, o katerem se sploh
ne ve, zakaj je odšel v inozemstvo. St.
Radić je trdil, da se dr. Bogdan Marković
ne bo več vrnil na svoje mesto v finančnem
ministrstvu. V javnosti so bile razširjene
vesti, da je odšel v Pariz zaradi zaključitve
posojila. Toda «Journal de Debats» deman-
tira te vesti. Vedeči pa moramo jasno, kaj
je na tej stvari in to nam mora povedati
njegov namestnik dr. Spaho. St. Radić je
odločno trgal, da ni navzoč finančni mi-
nister, ko je treba razpravljati o proraču-
nu. Dr. Marković bi moral podati demisi-
jo, da bi prišel na njegovo mesto drug finan-
čni minister, ki bi mogel zagovarjati prora-
čun. Čudno je, da se more dovoliti tako
postopanje, ki bi bilo povsod drugod ne-
mogoče.

Radić je dalje naglašal, da bi nam bil po-
treben pametno obzoročen proračun, ki ga
pa nimamo. Kar je dal od sebe dr. Boža
Marković so same fraze. Javnost je pričau-
kala, da bo od dr. Markovića prišlo kaj
boljšega. Mnogo upov je polagala na pro-
račun tega ministra strokovnjaka, ki je
napovedal, da bo odpravil naše finance. Vsi
ki so kaj takega pričakovali, pa so doživeli
strahovito razočaranje. Razen tega stra-

ne da bi mogla računati na izdatno pod-
poro svojega zaveznika, dočim bi se
Italija lahko zvezala z osvete željno
Nemčijo. Prijateljska pogodba med
Francijo in Jugoslavijo je torej ne samo
izraz dobro prevdanih življen-
skih interesov Jugoslavije, marveč tudi
Francije.

Da Mussolini navzlic temu neizved-
ljivemu programu forsira sestanek z
Briandom, je to tolmachi tako, da upa
izsliti od sedanje francoske vlade ven-
darle kaj več, nego bi dosegel od njene
naslednice. Spomladi bodo v Fran-
ciji volitve. In Mussolini se boji, da zma-
ga na njih levičarski kartel, ki daje spo-
razumu z Nemčijo prednost pred spo-
razumom s fašistično Italijo.

Politične posledice protizidovskih izgredov v Rumuniji

Interpelacije v rumunskem parlamentu. — Odmev v madžarski
magnatski zbornici. — Rumunski protest v Budimpešti. — Po-
drobnosti o izgrediv

Bukarešta, 9. decembra. s. Na današnji
seji senata je senator Perkovita, ki je bil
izvoljen na vladni listi, pričel govoriti o di-
jaških izgredivih v Velikem Varadinu. Izja-
vil je, da je nemogoče razumeti, kako so
mogli rumunski dijaki zagrešiti take ne-
eromnosti. Dijaki niso samo ogrožali življe-
nje in lastnino židovskih državljanov, ope-
nili so celo trgovine ter se niso ustavili niti
pred sinagogo, ki so jo popolnoma demoli-
rali. Dijaki so ukradli duhovniške obleke
ter jih vzeli seboj v Bukarešto. Tako zani-
ževanje židovske vere je nezamislivo in ga
mora vlada kaznovati. Ako vlada ne bo od-
redila vse potrebno, da se preprečijo take
surovosti in da se krivci kaznujejo, se bo-
mo, je dejal Perkovitz, obrnili na Društvo
narodov. Izgredivi niso bili naperjeni proti
Madžarom ter so bili izzvani samo zato, da
so se mogle opleniti židovske trgovine. V
istem smislu je govoril bukareški nadbrni-
ner, ki je pozval vlado, naj poroča parla-
mentu o preiskavi. Tudi poslanec kmečke
stranke Boila je stavil na vladno interpela-
cijo.

Bukarešta, 9. decembra. g. V svoji inter-
pelaciji o dogodkih v Velikem Varadinu iz-
javlja poslanec Boila, da je bil sam navzoč
pri izgredivih in da je z lastnimi očmi videl,
da je bilo demoliiranih šest sinagog. Notra-
jni minister Duca je izjavil, da vlada pre-
iskuje dogodke, ki jih ostro obsoja. Vlada
bo poklicala na odgovornost ne samo krive
dijake, temveč tudi oblasti, ki proti izgre-
dom niso nastopile z dovoljno energijo. Mi-
nister za vere Lapedatu je izjavil, da bo
vlada storila vse, da dobi židovsko prebi-
valstvo moralno zadoščenje.

Budimpešta, 9. decembra. s. Na današnji
seji magnatske zbornice je poslanec Karel
Tot pred prehodom na dnevi red razprav-
ljal o zadnjih nemirih v Transilvaniji. Na-
menisti ministrskega predsednika dr. Vass
je izjavil, da še nima o dogodkih nobenih
avtentičnih podatkov. Eno dejstvo se more
pa že sedaj ugotoviti, namreč da so nekoga
znanega budimpeštanskega profesorja brez-
javno pozvali v Veliki Varadin k bolniški
postelji ranjenega Madžara. S trpkostjo in
ogorčenjem se more ugotoviti, da je bilo v
Velikem Varadinu v nevarnosti življenje in
lastnina Madžarov. To se je zgodilo na tak
način, ki je mogel le v revolucionarnih časih.
Kot zastopnik madžarske vlade — je izjavil
nadalje dr. Vass — povdarjam, da se nika-
kor nečemo vmešavati v notranje zadeve so-
sedne države. Vzdržati se moramo celo kri-
tike. Je pa še drugo stališče. Mirovne pogod-
be so zanjale magnatske njihove pravice.

Bukarešta, 9. decembra. d. Po zadnjih iz-
gredivih v Velikem Varadinu se je del de-
monstrantov povrnil v Bukarešto, in sicer
s posebnim vlakom. Ko so dospeli na kolo-
dvor, jih je obkolil oddelki vojske ter jih
odpeljal v vojašnico Malmaison. Proti njim
je uvedena vojaška sodna preiskava. Mini-
strski predsednik Bratianu, notranji mi-
nister Duca, prosvetni minister Angelescu,
pravosodni minister Popescu, policijski pre-
fekt in poveljnik četrtre divizije so imeli vče-
raj sestanek, na katerem so razpravljali o
dogodkih v Velikem Varadinu in v Koložu.
O tem sestanku je bil izdan nastopni komu-
nike: V Velikem Varadinu je mir popolno-
ma vzpostavljen. Ko so se dijaki vračali, so
demonstrirali tudi v Koložu ter razbili mno-
go šip. 24 dijakov je bilo aretiranih, 16 jih
pride pred vojaško sodišče.

Titulescova pot v Rim

Bukarešta, 9. dec. a. Kakor poroča «Ado-
ver», bo zunanji minister Titulescu še
pred božičem odpotoval v Rim, kjer bo
ostal dva tedna, iz Rima potuje v Pariz
in Berlin.

Važni razgovori v Zenevi

Posvetovanja med Briandom, Chamberlainom, maršalom Pilsud-
skim in Zaleskim. — Voldemaras pri Briandu. — Chamberlain
posredoval med Briandom in Mussolinijem

Zeneva, 9. dec. g. Poljski zunanji mi-
nister Zaleski je povabil Brianda in
Chamberlaina k skupnemu kosilu pri
Pilsudskemu, ki je dospel danes opol-
dne. Chamberlain pa je že preje imel
izgovor z dr. Stresemannom, pri kate-
rem je zajutkoval. Po kratkem sestanku
med temi štirimi državniki je imel
Chamberlain s Pilsudskim razgovor,
ki je trajal poldrugo uro. Zvečer je
imel poljski ministrski predsednik dali-
ši razgovor z dr. Stresemannom.

Litovski ministrski predsednik Wol-

demaras je popoldne posetil francoske-
ga zunanjega ministra Brianda. Govori
se, da pride poljsko-litovski konflikt
že na jutrišnji javni seji na dnevi red.

Zeneva, 9. dec. g. O potovanju an-
gelskega poslanika v Rimu sir Graha-
ma v Zenevo poročajo, da bo informi-
ral poslanik Chamberlaina o položaju
na Balkanu. Ker ima tudi italijansko-
francoska napetost svoj vzrok v goto-
vih balkanskih problemih, menijo, da je
tudi potovanje sira Grahama s tem v
zvezi.

Napetost med Francijo in Italijo pojenjuje

Dasiravno so ponovne vesti o Briandovem sestanku z Mussoli-
nijem še kombinacije vendarle se zdi, da je Briandu uspelo olaj-
šati napetost med Parizom in Rimom. — Na obeh straneh se
pojavi želja po sporazumu

Pariz, 9. dec. d. Agence Havas je si-
cer demantirala vesti, da bo prišlo do
sestanka med Briandom in Mussolini-
jem, kljub temu se pa te vesti ponav-
ljajo. Zenevski poročevalec «Chicago
Tribune» trdi, da je Briand dobil od ita-
lijanskega delegata Scialoja v Mussoli-
nijevem imenu oficijelno povabilo za
sestanek, do katerega pa ni prišlo sa-
mo zato, ker se Briand udeležuje po-
svetovanj sveta Društva narodov.

Pariz, 9. dec. (ri.) Francoska medna-
rodna republikanska federacija je odo-
brila dnevi red, ki zagovarja potrebo
prijateljskih odnosov med Francijo in
Italijo. Listi še nadalje poročajo o bliž-
njem sestanku med Briandom in Mus-
solinijem, ter splošno povdarjajo, da se
ta sestanek ne more kar na lepem im-
provizirati, ampak da morajo preje
vlade obeh držav pripraviti konkreten
program za rešitev vseh vprašanj med
Francijo in Italijo. «Echo de Paris» po-
roča iz Zeneve, da so se preliminar-
ni razgovori med Italijo in Francijo že
pričeli, vendar pred prihodom novega
francoskega poslanika De Beaumarchaisa
v Rim ni pričakovati, da bi po-
setil Briand Italijo.

Rim, 9. dec. g. Bivši francoski poslani-
k Besnard je od francosko-italijanske
meje poslal Mussoliniju nastopno br-

zojavko: V trenutku, ko zapuščam Ita-
lijo, smatram za svojo dolžnost, da še
enkrat izrazim veliko prijateljstvo, ki
ga gojim za Italijo in veliko hvaležnost
za simpatije, ki me obdajajo v tej dr-
žavi. Mussolini je odgovoril: Prijatelj-
ska in simpatijska čustva, ki jih vaša
Ekselencija izraža ob odhodu iz Italije,
so mi posebno zaželenja. Ko tudi jaz
izražam ista pristrčna čustva. Vas pro-
sim, da sprejmete moje najprisknejše
pozdrave z zagotovilom najlepšega
spomina, ki ga bom vedno imel na Vas.

Rim, 9. dec. (ri.) Ob odhodu franco-
skega poslanika Besnarda je prišlo do
velikih manifestacij za Francijo.

Rim, 9. dec. o. Listi objavljajo pari-
ške vesti, po katerih se je na Briando-
vo prizadevanje sestavila ožja komisi-
ja strokovnjakov francoskega zunanj-
ega ministrstva, ki ima nalogo sestaviti
seznam vseh med Italijo in Francijo še
neresanih vprašanj. Nadalje je komisi-
ja dobila nalog ob enem formulirati
predloge za ureditev teh vprašanj
ter ves material čimprej izročiti Bri-
andu, ki hoče dobiti jasno sliko o tem,
kako bi se najprej in najbolje dosegel
sporazum med Rimom in Parizom. Tej
komisiji predseduje novi francoski po-
slanik v Rimu De Beaumarchais.

Politične posledice protizidovskih izgredov v Rumuniji

Interpelacije v rumunskem parlamentu. — Odmev v madžarski
magnatski zbornici. — Rumunski protest v Budimpešti. — Po-
drobnosti o izgrediv

Bukarešta, 9. decembra. s. Na današnji
seji senata je senator Perkovita, ki je bil
izvoljen na vladni listi, pričel govoriti o di-
jaških izgredivih v Velikem Varadinu. Izja-
vil je, da je nemogoče razumeti, kako so
mogli rumunski dijaki zagrešiti take ne-
eromnosti. Dijaki niso samo ogrožali življe-
nje in lastnino židovskih državljanov, ope-
nili so celo trgovine ter se niso ustavili niti
pred sinagogo, ki so jo popolnoma demoli-
rali. Dijaki so ukradli duhovniške obleke
ter jih vzeli seboj v Bukarešto. Tako zani-
ževanje židovske vere je nezamislivo in ga
mora vlada kaznovati. Ako vlada ne bo od-
redila vse potrebno, da se preprečijo take
surovosti in da se krivci kaznujejo, se bo-
mo, je dejal Perkovitz, obrnili na Društvo
narodov. Izgredivi niso bili naperjeni proti
Madžarom ter so bili izzvani samo zato, da
so se mogle opleniti židovske trgovine. V
istem smislu je govoril bukareški nadbrni-
ner, ki je pozval vlado, naj poroča parla-
mentu o preiskavi. Tudi poslanec kmečke
stranke Boila je stavil na vladno interpela-
cijo.

Bukarešta, 9. decembra. g. V svoji inter-
pelaciji o dogodkih v Velikem Varadinu iz-
javlja poslanec Boila, da je bil sam navzoč
pri izgredivih in da je z lastnimi očmi videl,
da je bilo demoliiranih šest sinagog. Notra-
jni minister Duca je izjavil, da vlada pre-
iskuje dogodke, ki jih ostro obsoja. Vlada
bo poklicala na odgovornost ne samo krive
dijake, temveč tudi oblasti, ki proti izgre-
dom niso nastopile z dovoljno energijo. Mi-
nister za vere Lapedatu je izjavil, da bo
vlada storila vse, da dobi židovsko prebi-
valstvo moralno zadoščenje.

Budimpešta, 9. decembra. s. Na današnji
seji magnatske zbornice je poslanec Karel
Tot pred prehodom na dnevi red razprav-
ljal o zadnjih nemirih v Transilvaniji. Na-
menisti ministrskega predsednika dr. Vass
je izjavil, da še nima o dogodkih nobenih
avtentičnih podatkov. Eno dejstvo se more
pa že sedaj ugotoviti, namreč da so nekoga
znanega budimpeštanskega profesorja brez-
javno pozvali v Veliki Varadin k bolniški
postelji ranjenega Madžara. S trpkostjo in
ogorčenjem se more ugotoviti, da je bilo v
Velikem Varadinu v nevarnosti življenje in
lastnina Madžarov. To se je zgodilo na tak
način, ki je mogel le v revolucionarnih časih.
Kot zastopnik madžarske vlade — je izjavil
nadalje dr. Vass — povdarjam, da se nika-
kor nečemo vmešavati v notranje zadeve so-
sedne države. Vzdržati se moramo celo kri-
tike. Je pa še drugo stališče. Mirovne pogod-
be so zanjale magnatske njihove pravice.

Bukarešta, 9. decembra. d. Po zadnjih iz-
gredivih v Velikem Varadinu se je del de-
monstrantov povrnil v Bukarešto, in sicer
s posebnim vlakom. Ko so dospeli na kolo-
dvor, jih je obkolil oddelki vojske ter jih
odpeljal v vojašnico Malmaison. Proti njim
je uvedena vojaška sodna preiskava. Mini-
strski predsednik Bratianu, notranji mi-
nister Duca, prosvetni minister Angelescu,
pravosodni minister Popescu, policijski pre-
fekt in poveljnik četrtre divizije so imeli vče-
raj sestanek, na katerem so razpravljali o
dogodkih v Velikem Varadinu in v Koložu.
O tem sestanku je bil izdan nastopni komu-
nike: V Velikem Varadinu je mir popolno-
ma vzpostavljen. Ko so se dijaki vračali, so
demonstrirali tudi v Koložu ter razbili mno-
go šip. 24 dijakov je bilo aretiranih, 16 jih
pride pred vojaško sodišče.

Titulescova pot v Rim

Bukarešta, 9. dec. a. Kakor poroča «Ado-
ver», bo zunanji minister Titulescu še
pred božičem odpotoval v Rim, kjer bo
ostal dva tedna, iz Rima potuje v Pariz
in Berlin.

Poraz vlade v sodniškem odseku

Vlada bi rada odgodila ureditev sodniških plač. — Soglasen odpor vseh strank. — Vlada je morala popustiti v načinu sodniških imenovanj. — Sodniki sene smejo politično eksponirati

Beograd, 9. decembra p. Danes je nadaljevala delo sekcijska zakonska komisija za prenos zakona o sodnikih. Takoj v početku se je minister pravde dr. Subotić pred prehodom na dnevni red izjavil, da je vlada na svoji včerajšnji seji sklenila, da se 9. poglavje, ki govori o sodniških plačah, izloči iz tega zakona in se vprašanje sodniških plač rešuje s posebnim zakonom. Zato prosi, naj se opusti razprava o čl. 61. do 65. ki tvorijo 9. poglavje.

Ministvo ne pričakovalo izjave je napravila naravnost porazen utis na vse članke sekcijske, ki so pričeli živahno protestirati proti takemu postopanju. Poslanec dr. Srdjan Budisavljević je izrazil svoje začudenje, da ista vlada, ki je predložila zakonski predlog o sodnikih, sedaj sama umika svoje lastne predloge in jih proglašuje za neizvedljive. Zakon o sodnikih je brez vrednosti, ako se istočasno ne uredi tudi vprašanje sodniških plač. Demokrat Božidar Vlačić je izrazil mnenje, da brez določb o plačah ne more biti govora o sodniškem zakonu in da po njegovem mnenju sekcijski sploh ne more nadaljevati dela, ako vztraja minister pravde na svojem stališču. Izjavi poslanca Vlačića se je pridružil sam predsednik sekcijske demokrate Dukanać, ki je povdaril, da bodo demokrate v svojem klubu izjavili, da nočejo sodelovati v sodniški sekciji, ako vlada svojega stališča ne izpremeni. Zemljoradnik Voja Lazić se je pridružil naznanju predgovornikov, ravno tako tudi beograjski radikalni poslanec Semaio Demalo. Poslanec dr. Maček je ostro kritiziral postopanje vlade in naznačil, da bi se že samo s sodniki takšno mogoča izvesti reforma sodniških plač. Tudi radikalni poslanec dr. Hodžar se je strinjal z izjavi predgovornikov. Poslanec dr. Kramer je predlagal, naj sekcijska prekrine svoje delo, dokler vlada ne bo spremenila svojega sklepa.

Minister pravde dr. Subotić je bil naravnost konsteriniran zaradi tega soglasnega odpora, in je skušal zagovarjati stališče vlade, češ da je bil zakonski predlog o sodnikih predložen, predno je bil predložen državni proračun za leto 1928/29. Opozicija je ugovarjala, da zakon o sodnikih nima nobene zveze s proračunom, ker ima stoniti v veljavo šele s proračunskim letom 1929/30. Minister pravde je izjavil, da je vsa vlada solidarna v tem vprašanju in da smatra, da se sodniške plače po predloženem načrtu ne morejo uvesti. Obvestil pa je ministri svet o razpoloženju v sekciji, med tem pa prošil, naj sekcijska nadaljuje razpravo o ostalih določbah zakonskega predloga.

Sekcijska je na ta predlog pristala in v nadaljni razpravi sprela 10. poglavje, ki govori o dopustih in 11. poglavje, ki govori o činih sodnikov. Ob poklavlju sta bili sprejeti skoro brez debate. V 12. poglavju, ki obsega prehodne in zaključne odredbe, se je čital čl. 68, na čigar mesto pride oddelek 3. iz poglavja 3, ki govori o računski službenih let. Čl. 69 je bil sprejet brez sprememb. Člen 70 pa rezerviran. Čl. 71 je bil spremenjen v tem smislu, da

bo minister pravde ustanovil za polaganje sodniških izpitov posebne izpitne komisije za vsako pravno področje. Čl. 72 je bil sprejet brez sprememb, čl. 73 pa črtan. V čl. 74 se je črtala določba, da bo do ustanovitve enotnega kasacijskega sodišča imel plačo 96.000 Din samo predsednik dosedanjega kasacijskega sodišča v Beogradu. Brez sprememb so bili sprejeti tudi čl. 75, 76, 77 in zaključni člen 78.

Sekcijska je zatem pričela

razpravo o rezerviranih členih.

Najprej je razpravljala o predlogu posl. dr. Kramerja pri čl. 3, da morejo biti za sodnike sreskih sodišč postavljeni le oni, ki so po položajih sodniškega ipita bili najmanj tri leta v sodniški službi, za sodnike okrožnih sodišč pa oni, ki so po položajih sodniškega ipita bili najmanj 6 let v sodniški službi. Ta predlog je bil sprejet s spremembo, zahtevano od ministra pravde, naj bosta roka eno in dve leti.

Obširna razprava se je razvila tudi pri rezerviranem čl. 13., glede katerega je predlagal posl. dr. Kramer, da naj se glasi: »Za vsako izpraznjeno mesto sreskega in okrožnega sodnika razpiše apelacijsko sodišče natečaj v »Službenih novinah«. Iz številca prijavljenih sodnikov izbere apelacijsko sodišče trojico, ki lo predlaga skupno z vsemi akti kasacijskemu sodišču. Personalni svet kasacijskega sodišča pošlje ta predlog v roku 15 dni s svojim mnenjem ministru pravde, ki izbere iz predlagane trojice enega sodnika in ga predlaga kralju v imenovanje.« Minister pravde je odklonil sistem konkurza in je pristal le na sistem volitev za one sreske in okrožne sodnike, ki se prvič nastavljajo, za druga mesta sreskih in okrožnih sodnikov pa zahteva, da izvršuje imenovanja minister pravde brez konkurza in tempredlogov. Po daljši razpravi in medsebojnem polasnevanju je minister pravde pristal na naslednjo stilizacijo predloga, ki je bila nato niško mesto sreskih, trgovskih in okrožnih sodnikov: »Za vsako izpraznjeno sodniško mesto se postavlja sodnik s kraljevim ukazom na predlog ministra pravde. Minister pravde predlaga te sodnike na podlagi volitve pristojnega apelacijskega sodišča v splošni seji in sveta kasacijskega sodišča, sestavljenega iz predsednika kasacijskega sodišča in predsednikov vseh senatov istega sodišča po njihovem dvoletnem predlogu.«

Pri čl. 20 je minister pravde izjavil, da vlada pristala na to, da sodniki ne smejo kandidirati za narodne, sreske in oblasne poslance ter le bi prvi odstavek tega člena v tem smislu spremenjen. Glasi se sedaj: »Sodniki ne morejo kandidirati za narodne poslance niti ne smejo vobče sodelovati na političnih zborovanjih ali v agitaciji v politične svrhe katerekoli stranke.« Drugi odstavek tega člena je bil črtan. Sprejeta sta bila s malimi spremembami člena 41 in 58. Prihodnja sela bo v torku ob 4. popoldne, ko pridejo na vrsto še ostali rezervirani členi, nato pa zakon o advokatih.

General Hadžić vodja radikalov?

Beograd, 9. dec. p. Nocojšnje »Novosti« objavljajo z ozirom na političen položaj prav zanimivo kombinacijo. Trde namreč, da bi po informacijah iz radikalnih krogov imel postati Pašićev naslednik v radikalni stranki vojni minister Stevan Hadžić, ki naj bi stopil v pokoj in ob enem stopil v aktivno politično življenje. Postavil bi se na čelo radikalnega kluba, sestavil novo vlado, ki naj bi delala s parlamentom, dokler se ne rešijo najvažnejši in najnujnejši zakoni, nato pa bi razpisal nove volitve. General Hadžić bi bil obenem predsednik vlade in vojni minister. Njegova naloga bi bila rešiti vse spore v radikalni stranki. Smatra se kot najprimernejša oseba za šefa vlade.

Gledališki igralci v avdienci

Beograd, 9. dec. p. Jutri popoldne bo sprejel kralj v avdienci zastopnike udruženja gledaliških igralcev iz vseh krajev naše države. Deputacija bo ob tej priliki obvestila kralja o položaju gledaliških igralcev v naši državi in ga zaprosila za posredovanje, da bi se njihova stanovska vprašanja ugodno rešila. Po avdienci bodo zastopniki udruženja gledaliških igralcev sprejeti od prosvetnega ministra dr. Kumandija. Danes je bil sprejet od kralja v avdienci minister pošte in brzojava Korić, ki je predložil vladarju večje število ukazov v podpis.

Prepovedana fašistična lista

Beograd, 9. dec. i. Notranje ministstvo je prepovedalo razširjanje listov »Lavoro d'Italia« in »Popolo d'Italia«, ker pišeta proti naši državi.

Imenovanje v poštni službi

Beograd, 9. dec. i. Z ukazom ministva pošte in brzojava so imenovani v območju ljubljanske direkcije: za inženjerja Matevž Kolarik, za šefa poštnega oddelka dr. Bogdan Kurbus, za tajnika Karol Čeč, za inspektorja Mijo Sedlar.

Delavske uredbe uveljavljene

Beograd, 9. dec. i. Danes so stopile v veljavo uredbe o organizaciji posredovanja dela, o podaljevanju podpore brezposelnim delavcem in o podeljevanju cenčnih posojil za zgradbo delavskih stanovanj.

Pravilnik o razdelitvi fonda za brezposelne

Po dolgem zavlačevanju je minister za socialno politiko končno predložil finančnemu odboru pravilnik, po katerem se ima razdeliti fond, ki se je nabral iz vplačil za zavarovanje proti brezposelnosti. Ta pravilnik se ni mogel donesti leta 1922, ko je bil fond od tedanjega ministra za socialno politiko dr. Žerjave osnovan, kajti takrat se ni niti približno moglo primerjati dohodek fonda s potrebo in je bilo treba vsaj eno leto počakati, da se nabere nekaj zaloge in da se med tem prouči prihajajoče statistične podatke bolniškega zavarovanja, ki se je tisto leto od istega ministra šele sprovelo na podlagi njegovega zakona.

Pravilnik, ki ga je predložil sedanjí minister za socialno politiko, ima več kardinalnih napak, ki se bodo težko osvetile nad našim delavstvom in bodo izročile samovolji različne nameščence. Vso kompetenco si je prav za prav zadržal minister za socialno politiko sam. Jutri bo to kak radikalni šef odredil enega izmed onih ministrstev, ki jim bodo pripadli komadi raztrganega ministristva za socialno politiko. Šefi borz za delo bodo zaviseli od vladajočih strank in moremo si misliti, kako pohlepno bodo segli zlasti radikalji po teh mestih, kjer se bo delo lahko mnogo delalo brez kontrole in delavstvo presojalo po političnih vidikih. Že da bodo morali delavci vložiti kolikovan prijavo (prošnjo) in ji pridati več uradnih potrdil, ustvarja možnost, da bo nameščenstvu lahko zlorabljati bedo brezposelnih. Enemu se bodo potrdila priznala, drugemu pa pobijala, mesto da se je brezposelnim kratkoma osiguralo pravo na podporo, ako pokažejo delavsko knjižico in dokažejo, da je potom borz dela brezposelno iskalo za posilive.

Pravilnik niti ne določa zneska, do katerega bi delavec imel pravico. On pravi, da se mu da lahko 1—10 dinarjev dnevno. Koliko torej? Od čigave presoje bo to zaviselo?

Minister za socialno politiko dr. Gosar se ni niti toliko potrudil, da bi bil finančni odboru predložil vsaj nekaj proračuna v zvezi s statistiko brezposelnih, da bi se moglo videti, koliko najmanj treba rezervirati denarja za brezposelno pomoč. Tako se bo zdelo, da bo že v prvih mesecih zmanjkalo denarja. Po površnih številkah v ministrovem ekspoziciji se računa samo na 600 delavcev dnevno v celi državi, ki bo dobilo po 10 dinarjev dnevne podpore in nekaj za rodbino.

Mora se obžalovati, da se je tako važna in dalekosežna stvar reševala s toliko površnostjo in nestrokovnostjo. Poslanci večine se za pravilnik sploh niso zanimali in niso imeli pravega pojma, za kaj glasejejo. G. Gosar pa se je zadovoljil omalovaževati popolnoma strokovno kritiko opozicije, ki se je predmeta lotila z nesebično voljo. da se pravilnik napravi in usposobi za prakso v danih naših razmerah. Posledice za to nemarno postopanje se bodo kmalu pokazale, kajti nov pravilnik bo izbor velikanskih zlorup, dokler ne bo vse skupaj ukinjeno. Vidi se, da se je dr. Gosar pri radikalnih zavetnikih že naučil umevanja socialnih vprašanj.

Sraka SLS in pavovo perje

Kako uganja SLS demagogijo za občinske volitve v Mariboru.

Maribor, 9. decembra

SLS je imela v »Slovenca« že ponovno velike članke z ogromnimi napisi in celo s slikami o avtobusnem prometu v Mariboru, o občinskih stanovanjskih hišah itd. Na široko se je v teh člankih poročalo o občinskem programu, ki ga je baže SLS izvedla in kaj vse je storila za Maribor. V drugi deloma še bolj demagoški in neokusni obliki gloda isto stvar tudi najnovejši klerikalni revolter »Mariborčan«.

Tem stvarim se danes seveda smeje že skoro ves Maribor, saj ljudje niso slepi, da ne bi znali razločevati resnice od demagoškega zavijanja. Resnici na ljubo pa je treba povedati:

Glede avtobusnega prometa je bila ravno SLS, ki se je njegovi uvedbi tako v mestu kakor tudi na deželi upirala na vse kriplje in ki je šele po dolgem prigovarjanju končno pristala na to, da se napravi poskus. Znani pa so tudi še sklepi iz občinskega sveta, ki so bili sprejeti baš na zahtevo SLS, da naj nima občina avtobusnega prometa sama v svoji režiji, ampak naj ga odda v zasebno eksploatacijo. Po težkem boju je takrat uspelo, da so se zasebnemu interesu stavili takšni pogoji, ki jih ni mogel sprejeti. Danes, ko se avtobusni promet v režiji mestne občine dobro obnaša in ko ljudje to vidijo, se hoče SLS dičiti s pavovim perjem in se mogočno trka na prsa, češ, to smo napravili mi, SLS. Resnica pa je in ostane, da je bil avtobusni promet uveden v celoti odpora SLS.

Podobno je z zidanjem hiš: SLS ni imela nikoli prave volje, da bi občina sama zidala stanovanjske hiše ter je bila po drugih odločitvah čimteljih v občinskem svetu k temu prisiljena. Za to trditve bomo tekom teh dni doprinesli tudi še konkreten dokaz, ki gospodom od SLS ne bo prav nič prijeten.

Mime dušne lahko trdimo: če bi SLS sama gospodarila v mariborski občini, bi ne imeli niti novih hiš niti avtobusnega prometa, ne v mestu, še manj pa na deželi.

Končno približno še kot kuriozom na baharijo SLS, kako se je pod njenim županom mesto olepšalo, da niti v mestnem niti v magdalenskem Olepševalnem društvu, ki skrbita za olepšavo mesta, do danes klub ponovnim vabilom ne sodeluje noben član SLS.

Sestanek ministrov Male antante

Beograd, 9. dec. p. Rumunski list »Teventul« javlja, da se med vladami držav Male antante že nekoliko dni vrše razgovori o sklicanju sestanka zunanjih ministrov Male antante, ki naj bi se vršil koncem januarja v Bukarešti. Na sestanek bo baže pozvana tudi Poljska.

Registracija pariškega pakta v Ženevi

Ženeva, 9. dec. s. Po nalogu Francije in Jugoslavije je bila danes izročena glavnemu tajništvo Društva narodov v registracijo dne 11. novembra med Francijo in kraljevino SHS podpisana prijateljska pogodba in arbitražna konvencija.

Grčija dobi posojilo

Ženeva, 9. dec. s. Svet Društva narodov je odobril poročilo o grškem stabilizacijskem posojilu v znesku šest in pol milijonov funtov šterlingov.

Formalna odgoditev mednarodnega posojila Bolgariji

Ženeva, 9. dec. s. Pogajanja bolgarske vlade s finančnim odborom Društva narodov za posojilo v znesku 4 milijonov funtov, niso imela uspeha, ker se je Bolgarija uprla zahtevi finančnega odbora, naj presenjuje Narodno banko v privatno akcijsko družbo.

Italijansko-nemška trgovinska pogajanja prekinjena

Berlin, 9. dec. s. Trgovinska pogajanja z Italijo so bila 6. t. m. prekinjena brez uspeha. Italija je odklonila željo Nemčije po spremembi zakona, ki daje prednost domači industriji in naj se ustavi propaganda proti uvozu inozemskega blaga.

Letalska liga Male antante

Bukarešta, 9. decembra. g. Tu se je vršila konferenca med češkoslovaškim, jugoslovenskim in poljskim poslanikom ter zastopnikom rumunskega letalskega udruženja Tarescom. Na konferenci se je razpravljalo o ustanovitvi letalske lige Male antante. Za prihodnje leto je sklican v Bukarešto ustanovni občni zbor društva. Liga bo imela nalogo ustanovitvi letalske proge med glavnimi mesti Male antante.

Italijanski glas o nemških zahtevah

Rim, 9. dec. g. »Popolo d'Italia« piše, da ima Nemčija s pravnega stališča pravico, da se izpolnijo gotove njene utemeljene zahteve, ki jih ima na podlagi klavzul mirovne pogodbe. Ne bo pa dosegla izpolnitve sledečih svojih zahtev: 1. Njena njene bivše nasprotje nikakor nima, da bi revidirala paragrafe versailleške mirovne pogodbe, čeprav se Nemčija v Društvu narodov respektira in spoštuje; 2. ker bo Nemčija ostala razorožena, ostale velesile pa se ne bodo razorožile; 3. Porenje se pred določenim datumom, to je v decembru 1935, ne bo izpraznilo, ker se francoski generalni štab pod nobenim pogojem ne bo odreči temu zelo važnemu jamstvu.

Belgijski kralj v Parizu

Pariz, 9. dec. g. Predsednik republike Doumergue je danes sprejel belgijskega kralja.

Ludendorffova izpoved

Berlin, 9. dec. d. Ludendorff je imel v društvu Tannenberga govor, v katerem je obrazložil vzroke, zakaj je izstopil iz cerkve. Izjavil je, da je glavni vzrok za ta njegov korak nestrpnost na katoliški in protestantski strani. Studiral je sveto pismo pa je videl, da vera, katero so ga učili, ni več ona vera, ki vpliva na njegova duha in na njegovo vest. Ker ni polovica, je izjavil posledice. Ta sklep mu je bil tem lažji, ker je protestantsko duhovništvo kljub njegovim svarilom pristalo na konordat ter s tem dopustilo, da se je bavarska kultura izročila jezuitom. Nadzdravne sile, jezuiti, židji in svobodomiselci so tirali Nemčijo v vojno in v propast. On je hotel s svojim delom v generalnem štabu ohraniti mir. Nadzdravne sile pa so hotele drugače. Prostožidariji imajo v vseh zadevah javnega življenja svojo besedo. Končno je Ludendorff izjavil, da pri prihodu njih volitvah ne bo več kandidiral.

Aljehin svetovni šahovski mojster

Buenos Aires, 9. dec. s. Aljehin je proglašen za svetovnega šahovskega mojstra. Od razpisane nagrade je dobil 5400 dolarjev in zlato kolajno. Capablanca je dobil 4600 dolarjev.

Iz angleške diplomacije

London, 9. dec. (lo.) Kralj je podpisal ukaz, s katerim je bil imenovan veleposlanik v Parizu sir Eric Phipps za poslanika na Dunaju.

Odnosaji med ČSR in Vatikanom

Rim, 9. dec. g. Med Vatikanom in češko slovaško vlado bodo v najkrajšem času urejeni diplomatski odnosaji. Sporazum bo najbrže razen malenkostnih izprememb sličen onemu, ki ga je Poljska sklenila z Vatikanom.

Papež sam bo posvetil slovaškega renegata

Rim, 9. dec. d. Kakor se izve iz vatikanskih krogov, bo papež osebno posvetil novega madžarskega primasa Serečyja za škofa. Ceremonija se bo vršila v sikstinski kapeli.

Zastopstvo Društva narodov tudi v Berlinu

Berlin, 9. dec. s. Kakor poroča »B. Z. am Mittag«, bo glavno tajništvo Društva narodov, ki je do sedaj imelo svoje podružnice v Parizu, Londonu in Rimu, ustanovilo svojo podružnico tudi v Berlinu.

Anglija proti poljskim zahtevam v Gdansk

Ženeva, 9. dec. (že.) Včeraj je razpravljal Svet Društva narodov o poročilu angleškega jurista Cecilia Hursta in italijanskega jurista Pilotija glede vprašanja administracije v Gdansk. Poljski zastopnik je izrazil željo, naj bi o tem sklepalo mednarodno razsodišče v Haagu. Angleški zunanji minister Chamberlain se je želji poljskega delegata uprl in je zahteval, da se izrek teh dveh juristov spoštuje, kajti drugače bi vsi znameniti juristi odklonili po dajanje juridičnih mnenj. Končno je poljski delegat pristal na mnenje juristov.

Zopetno zблиžanje med Anglijo in Rusijo

London, 9. dec. g. V političnih krogih menijo, da se bodo diplomatski odnosaji med Anglijo in Rusijo vzpostavili približno v enem mesecu.

Fašisti znajo

Rim, 9. decembra. g. »Tribuna« objavlja poročilo, po kateri se vzamejo generalu Benicvenghi, ki je bil obsojen v internacijo, vsi vojaški čini. Isti list poroča, da se je na včerajšnji zborniški seji sklenilo, staviti zakladni upravi na razpolago en milijon lir za fašistične mladinske organizacije.

Širjenje sovjetskega vohunstva

Stockholm, 9. dec. s. Kakor poročajo listi, so sovjetski agenti poskušali podkupiti subalterne uradnike zunanega ministristva in organizirati vohunsko službo.

Francija in Italija

Švicarski list ugotavlja inierfornost italijanske bojne sile napram francoski, n. Curih, 7. decembra.

Ugledna »Neue Zürcher Zeitung« razpravlja v uvodniku o napetosti med Francijo in Italijo. Zanimivo je, kako cenijo severni sosedje fašistične države bojno silo Italije. Švicarski list piše v omenjenem članku:

»O kaki vojni nevarnosti (med Francijo in Italijo) vsaj za dogleden čas niti govora. Vojaški položaj Francije je za to pač premočan. Italijani niso niti pod novim režimom ukrenili nobenih korakov, da bi se spustili v zanje pač skoro brezupno oboroževalno tekmo. Njihova vojna mornarica je vsaj številčno znatno slabša od francoske, njihova zračna flotilja pa daleč zaostaja za francosko. Primerjava med obema kopnima armadama da bi šele prav poseben neugodno izpadla za Italijo. To ve v Rimu seveda ne samo generalni štab, temveč prav tako dobro tudi mož, ki dejansko odločuje. Čim daleč vlada, tem opreznije postajajo njegove besede, ki so v začetku donele včasih kot fanfare. Napravil je sicer marsikaj, kar more tudi direktno zvišati vojaško udarno silo njegove države. Toda edina ustvaritev fašizma, ki se da smatrati kot pojačanje prejšnje oborožitve, je milica. O njeni resni vojaški porabnosti pa celo v Italiji močno dvomijo. Na mednarodnem terenu ni dosegel vsakega dosega nič drugega kot nekaj mučnih incidentov, ki jih je izzvala slepa gorečnost ali patriotična prenapetost čustev, ki pa so prizadela sitnosti samim povzročiteljem in pripravili hude neprilike italijanski diplomaciji. Če je smatrati osnivanje milice kot simptom militarističnega duha fašizma, velja to le z omejitvijo, da gre zgolj za kreacijo za domačo porabo, ki pa ni primerna za izvoz.«

Sklicanje Narodne skupščine

Beograd, 9. decembra p. Nocoj je bila v Narodni skupščini nabita objava, da se seja Narodne skupščine sklicuje za sredo, dne 14. t. m., ob 10. popoldne.

Sporazum med premogovniki in železnico

Beograd, 9. dec. p. Kakor vaš dopisnik doznava, je bil danes dosežen definitivni sporazum med zastopniki premogovnikov in prometnim ministristvom glede dobave premoga za državne železnice. Sporazum se je doseglj glede cen premoga, kakor tudi glede količine dobav in sicer za čas do 1. aprila. Do tega termina bo posebna anketa komisija, ki bo sestavljena iz zastopnikov premogovnikov, prometnega ministristva in enega univ. profesorja, uredila vprašanje dobav po 1. aprila. Kakor se poroča, se je v premogovniških danes pričelo že delati v polnem obsegu za dobavo premoga državnim železnicam na podlagi naročil oblasnih železniških direkcij.

Zakaj so bila prekinjena pogajanja z Avstrijo

Beograd, 9. decembra. p. Član naše delegacije za trgovinska pogajanja z Avstrijo je podal novinarjem naslednje izjavo: Pogajanja med našo in avstrijsko delegacijo niso bila prekinjena, temveč samo odgodena za gotov čas. Obema vladama je na tem, da pride v najkrajšem času med njunimi predstavniki do najboljših stikov. Pogajanja med našo in avstrijsko delegacijo so dovedla v mnogih točkah do popolnega sporazuma. Na zahtevo avstrijske delegacije za znižanje nekatereh carin na industrijske proizvode smo zahtevali olajšave za izvoz naših kmetijskih proizvodov, v prvi vrsti za živino, meso in žito. Ker avstrijski delegaciji ni bilo mogoče takoj odgovoriti na tozadevno našo zahtevo, je zaprosila od svoje vlade nova navodila. Ker odgovor avstrijske vlade ni bil tak, da bi ustrežal našim zahtevam, je avstrijska delegacija odgovarjala na Dunaj po nova navodila. Stališče naše delegacije je našlo potrdilo tudi v izjavi avstrijskega trgovinskega ministra Schürta, ki je navedel zgodovino in uspehe pogajanj ter izrazil upanje, da se bodo pogajanja to pot z uspehom nadaljevala.

Uspeh slovenskega zdravnika v Beogradu

Beograd, 9. dec. i. Slovenski kirurg v Beogradu dr. Vladimir Breznovnik je dobil od ministristva za narodno zdravje dovoljenje, da sme otvoriti na Topšideru sanatorij za operativno tuberkulozo. Dr. Breznovnik si je v kratkem času svojega bivanja v prestolici kot specialista pridobil že jako ugled no ime ter pomeni njegov sanatorij važno pridobitev za Beograd.

Radić proti zlorabi dijaških manifestacij

Beograd, 9. dec. n. »Narodni Val« objavlja članek o dogodkih na zagrebški univerzi, oziroma o odgovodi velikega mitinga, naperjenega proti redukciji fakultet. V tem članku zastopa »Narodni Val« isto naziranje, ki ga zastopa tudi udruženje samostojno-demokratskih dijakov »Jugoslavija«, katero ni hotelo, da bi ta miting izrabili federalisti in frankovski za svojo manifestacijo. »Narodni Val« pravi, da je sklep »Jugoslavije« popolnoma v redu, ker se ne sme dovoliti, da bi mitingom, ki bi morali imeti splošno narodni značaj vsiljevali blokaški ali frankovski značaj. To velja tako za Zagreb, kakor tudi za povsod drugod. Velik del univerzitetne omladine ne če dovoliti, da bi se ji vsiljeval federalist dr. Bazala in frankovec Major, ki bi imela biti glavna govornika na tem mitingu.

Zakon o zrakoplovstvu

Beograd, 9. decembra. p. Nocoj je bila seja odbora za prenos zakonskega predloga o zrakoplovstvu. Razprava o tem predlogu je končana. Debate in seje so se udeleževali samo člani opozicije, ker se vladna večina za take stvari sploh ne interesira.

Obletnica Pašićeve smrti

Beograd, 9. decembra p. Jutri se praznuje obletnica smrti Nikole Pašića. Ob 10.30 popoldne priredita v saborni cerkvi spominjsko svečanost Pašićeva rodbina in glavni odbor radikalne stranke.

Silen požar v rumunskem Banatu

Beograd, 9. decembra p. Iz Temesvara poročajo, da je včeraj v mestu Oravici, ki se nahaja med Temesvarom in Rešico in ki je znano po svojih železnih rudnikih, izbruhnil silen požar, ki se je vsled močnega vetra naglo razširil in polagoma objel vse mesto. Požara niso mogli lokalizirati ter je do danes zjutraj pogorelo veliko število hiš in tudi židovska sinagoga, ki se nahaja v središču mesta. Pri požaru so se štiri osebe smrtno ponesele, ranjenih pa je nad 360. Nocoj so dospeli ognjegašci iz Temesvara in veliki oddeki vojske, ki skušajo omejiti požar. Med prebivalstvom je zavladala velika panika. Požar je nastal v hlevu nekega seljaka na periferiji mesta ter se nato razširil na sosedne hiše.

Zagonezna eksplozija v Južni Srbiji

Beograd, 9. decembra p. Iz Štipe poročajo, da se je davi ob 4. začela starihovita eksplozija v smeri planine Plačkalice. Oblasti so alarmirale vse orožniške postaje in odposlale orožniške patrulje v smeri proti Plačkalici. Mislijo se je, da je došlo ponovno do spopada s kakšno bolgarsko trojko. Iskali so vzroke eksplozije do polnočnega, dokler ni neka orožniška patrulja ugotovila, da izvira eksplozija od granate težkega kalibra.

Naši kraji in ljudje

Sestanek jugoslovenskih dermatologov v Beogradu

Dermatološka sekcija srbskega lekarskega društva v Beogradu, v kateri so zbrani vsi dermatovenerologi v Beogradu in ki šteje preko 40 članov, se je odločila, da za 17. in 18. december skliče v Beogradu sestanek vseh dermatovenerologov iz vse naše države. Vse priprave so že gotove. Sestanek je sklican v svrhu organiziranja skupnega strokovno-dermatološkega društva, kakršna obstajajo pri vseh ostalih narodih. Pri nas je tako društvo potrebno tem bolj, ker so nas pozvali Čehi in Poljaki, da z njimi skupno osnujemo veliko skupno vseh-slovensko dermatološko društvo. Za to svrhu je že določen sestanek, ki se bo vršil v aprilu l. 1928 v Pragi.

Novo jugoslovensko dermatološko društvo bo imelo svrhu in dolžnost, da forsira skupno strokovno delo v raznih oblikah, na sestankih, predavanjih, v brošurah itd., imelo pa bo tudi nalogo, da sklicuje večje strokovne sestanke in kongrese za napredek dela na tem specialnem področju.

Sestanek bo svečano odprt 17. decembra ob 9. dopoldne v splošni državni bolnici v novem amfiteatru kirurške klinike prof. dr. Kostića. Po otvoritvi in pozdravnih nagovorih se bodo pretresali statuti za novo društvo, nakar bo sledilo konstituiranje. V nedeljo, 18. t. m. ob 9. pa pričnejo predavanja, ki so priljubljena v velikem številu. Zvečer bo beograjska občina pridelala udeležencem svečan banket v hotelu Palace. Podroben program bo zdravnikom razposlan v najkrajšem času.

Pozivi za ta sestanek so že razposlani vsem specializistom za kožne in venerične bolezni v vsej državi, ako pa ga kdo ni prejel, naj velja ta objava za poziv in naj svojo udeležbo čim prej javi: »Odboru za osnivanje Jugoslovenskog dermatološkega društva«, Vidinska ulica 12, Klinika za kožne i venerične bolezni. To zaradi evidence in potrebnih informacij. Vnovič pozivamo in prosimo vse zdravnike specialiste k sestaniku, vabimo pa tudi vse ostale tovariše, da kot gostje z nami skupno sodelujejo na tem sestanku. Ministrstvo za narodno zdravje in vojno ministrstvo sta podprla akcijo s tem, da sta dovolila vsem specializistom dopust za 17. in 18. december v svrhu udeležbe na sestanku. — Za pripravljalni odbor: predsednik prof. dr. Gjorgje Gjorgjević.

Podrobnosti o rodbinski drami v Zg. Kašlju

Ljubljana, 9. decembra

Usoda mlade matere iz Zg. Kašlja ter njenega nedolžnega otročka še ni poljsnjena. Agilno orožništvo stanice Vevče ter obveščeni orožniki, prideleni stanicam nizdol Save je uvedlo še intenzivnejše iskanje, ki pa je zaradi narasle vode zaenkrat ostalo brezuspešno. Razburjenje prebivalstva Kašlja ter okoliških vasi narasča čim dalje bolj. Pojavljajo se vse mogoče vesti in dogodek se komentira z vse-mogočimi zaključki. V splošnem pa prevladuje povsod gotovost, da počivata mati in sinček v hladnem naročju Ljubljane ali Save, kamor ju je morda odtrgala s seboj deroga podvodna struja.

Kakor je točno ugotovljeno, ni Ane Lustikove (tako se pravilno piše) ter sinčka Peterčka od trenutka, ko ju je srečal tik kašelskega mostu krojač g. Černe, nikdo več videl. S svojo nesrečo, ki jo je grizla in morila, ter s svojo srečo malim Peterčkom, ki mu ni privoščila razočaranja v živ-

ljenju, je raje tako mlada, stara komaj 29 let, odšla na oni svet.

Po pripovedovanju domačinov je tragična usoda žene ter otroka najbolj potrla, popolnoma uničila moža Petra Lustika, ki je zaradi posledic zastrupljenja z lizolom še vedno skrajno šibak. Orožniško poročilo veli, da je Lustik izredno dober srčen človek in da se je sam z ženo prav dobro razumel. Prepripi so bili po pripovedovanju domačinov največkrat zaneti od druge strani. Nekaj časa sta zakonca stanovala celo v Dolskem, kjer nista stala neposredno pod vplivom najbližje okolice. Pozneje sta se zopet preselila v Zg. Kašelj, kjer so se spletke nadaljevale. Lustik ni bil vdan pi-

jači ter je z vsemi možnostmi skrbel za svojo družinico. V splošnem je meška duša, ki ga je življenjski boj utrujal ter ga večkrat tlačil v obup. Zato si je že prej dvakrat skušal vzeti življenje s prerezanjem žil, a so ga vedno rešili.

Ana Lustikova je bila rojena l. 1898. v Podgori pri Gorici. V Zg. Kašlju se je rodila Gradova naselila že pred vojno.

Ob svojem odhodu z doma je bila Ana oblečena v sivo lopico, črno volneno krilo, črne nogavice ter črne čevlje na zadrgo. Peterček je imel na sebi rdečo pleteno lopico in enake hlačke. Lustikova je velike postave, ima črne lase, okrogel, suhljat obraz in lepe bele zobe.

Eskortiranje dveh roparskih morilcev v novomeške zapore

Včeraj sta bila izročena okrožnemu sodišču v Novem mestu tržiški morilec Skomina in zloglasni dolenski hajduk Možina

Novo mesto, 9. decembra

Danes so priveli v zapore okrožnega sodišča morilca Antona Skomina, ki je skupno s svojim tovarišem Josipom Slapškom umoril v Skovcu v neposredni bližini Tržišča zakonca Pucelj, ju oropal in nato s Slapškom pobegnil na Hrvaško. Ko so Skomino v spremstvu močne orožniške eskorte vodili v klenjenega skozi mesto, se je zbralo povsod, kjer je šel sprevod, veliko število radovednega občinstva.

O aretaciji morilca Skomine smo zvedeli naslednje podrobnosti: Ko se zaradi nezadostnih sledov ni obnesel policijski pes iz Ljubljane so pričeli marljivi orožniki iz Mokronoga pod vodstvom komandanta tamonje orožniške postaje g. Goloba s podrobnimi poizvedovanji. Vsi znaki so kazali, da sta morala izvršiti dvojni roparski umor morilca, ki so jima bile domače razmere dobro znane. Orožniki so nadaljevali preiskavo v tej smeri in kmalu dognali, da morata biti morilca edinole Anton Skomina, nečak pokojne Terezije Pucelje, rudar v Krmelju in njegovi prijatelj Josip Slapšak, hlapec v Dolini. Oba sta namreč takoj drugi dan po umoru brez sledu izginila iz Tržišča.

Orožniki so dognali, da sta oba morilca naslednjo noč po zločinu prenočila pri posestniku Jermanu v Tržišču, zgodaj zjutraj, okoli 4. ure, pa vstala in izginila.

Ker ima Skomina teto v Petrinji na Hrvaškem so orožniki takoj domnevali, da bo Skomina najprej obiskal svojo teto in skušal najti pri njej varno skrilališče. O Skominovem begu so bile obveščene vse orožniške postaje, a predvsem seveda orožniška postaja v Petrinji. Skomina se je res pojavil nič hudega sluteč pri svoji teti. Toda komaj je stopil v hišo, je bil že aretiran. Morilec je bil tako presenečen, da je brez nadaljnjega priznala, da je umoril zakonca Pucelj. Priznal je, da je zločin zasnoval on sam in ga razodel svojemu tovarišu Josipu Slapšaku, ki ga je prosil, naj mu pomaga pri zločinu. Ker je Skomina obljubil deliti plen s Slapškom, se je ta udal njegovemu prigovarjanju in je sodeloval pri krvavem dogodku.

Po daljšem zaslišanju v hiši Skominove tete v Petrinji so morilca odvedli v tamonje zapore, odkoder so ga danes prepeljali v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča. Jetnik je videti zelo pobit. Skoraj gotovo si ni niti najmanj predstavljal, da bo tako kratke čase trajala njegova prostost. Skomina je bil namreč aretiran že tretji dan po izvršenem zločinu.

Skominov paldaš Josip Slapšak se ta čas nahaja še v prostosti. Toda ker ga vneto zasledujejo posebno še vse obmejne orožniške postaje, je pričakovati, da bo aretiran že v bližnjih dneh. Tudi o njem se domneva, da se potepa po Hrvaškem in da išče skrilališča pri svojih znancih.

Včeraj so priveli v zapore okrožnega sodišča istotako v spremstvu močne orožniške eskorte zloglasnega dolenskega zločinca Vinka Možina. Aretiran je bil koncem preteklega meseca v okolici Zagreba in odveden v policijske zapore v Zagrebu. Tu se je izkazalo, da ga iščejo že dalj časa vse orožniške postaje zaradi treh bestialnih umorov.

Možina je dne 21. marca l. 1923 skupno s svojima tovarišema Antonom Ratacem, rojenim l. 1900 v Zagrebu, in Karlom Lichtenegrom, rojenim l. 1874 v Gradcu, umoril v Šmarjeti pri Novem mestu ob priliki nekega vloma 13letnega dečka Josipa Peterčela.

Po tem umoru je izvršil Možina celo vrsto tatvin in vlovov v novomeškem okraju in je dne 7. aprila l. 1925 umoril v Grčevju, občina St. Peter, 75letnega posestnika Antona Moharja in njegovo 65letno ženo Ano Moharjevo ter ju nato oropal.

Možino so do včeraj imeli zaprtega v Zagrebu, kjer so ga ves čas zapora skoraj dnevno zasliševali. Prišel bo najbrže že spomlad pred poroto. Ko se je zvedelo v Novem mestu za njegov prihod, je ves drlo na ulice, da vidi zvernskega morilca, ki ga čaka smrt na vešalih.

DANES ob 9¼ zvečer
GALA-PREMIJERA
prvega velikega senzacionalnega filma:



„med divjimi zvermi v Aljaski“

Veliki senzacionalni, kriminalni roman, v glavni vlogi kralj pustolovcev, cowboy TOM MIX, ki je hitrejši od strele, naj-hrabrejši junak, najpopularnejši igralec sveta! Danes premijera ob 9¼ uri.

Telefon 2730. Kino »DVOR«.

Kdo je najbolj čitani pisatelj na svetu?

???

Zane Grey

ki je spisal novi roman „Jutra“

ŽELEZNA CESTA

Njegova dela so razširjena v več ko 10.000.000 izvodov.

Začetek „Železne ceste“ v nedeljo 11. decembra.

V peklu sovražstva in hudobije

Mariborska porota obravnava včeraj in danes nov bestialen umor moža-rodbinskega očeta

Maribor, 9. decembra.

V torek so mariborski porotniki obsodili staro, poročeno ženo, Terezijo Solarjevo, ki je umorila svojega moža. Soobtožena je bila tega umora tudi njena hčerka, toda oproščena, ker je za krivdorek glasovalo samo pet porotnikov. Prekmurska obsojenka je prav po svinjsko zaklala svojega moža z veliko sekuro, s katero mu je zadala 14 smrtonosnih udarcev.

Danes so obravnavali porotniki popolnoma slično zverinstvo. Umora svojega moža je obtožena posestnica Ivana Klemenčičeva in njena nezakonska hčerka Ivana Rejšpova iz Grušove pri Mariboru.

Pokojni kmet Jurij Klemenčič je živel s svojo ženo Ivano Klemenčičovo 37 let v pravem peklu zakonskega življenja, polnem sovražstva, medsebojnega zalezovanja, sumničanja, pretepanja, kmečkega tožbarstva in neizprosne medsebojne bojevnosti. Komaj prvih 6 tednov sta se baje z konca medseboj razumela. Potem pa je med njima izbruhnilo sovražstvo, ki ju je končno tudi dovedlo do propasti. Vzkovana v neločljivost zakonske skupnosti, življenja in posestva, nista mogla drug drugemu uiti in tako se je pač tekot dolgi leti strditelja boja na življenje in smrt porodila med njima končno črna misel, hudodelstvo umora.

Pokojni Jurij Klemenčič je bil v mladih letih nekoliko robat človek in je bil trikat kaznovan radi pretepa in končano na 4 leta ječe radi uboja, ki ga je izvršil že pred 27 leti, l. 1901. Potem je bil zadnjikrat kaznovan radi pretepa l. 1910., torej pred 17 leti.

Nezakonski otrok v zakonu

Štiriletni zapor Jurija Klemenčiča radi uboja je ustvaril novo nesrečo. Medtem, ko je mož sedel v kaznilnici za zamreženimi okni v Mariboru, mu je žena na skupni domačiji porodila nezakonskega otroka, današnji soobtoženko Ivano Rejšpovo. Naravno, da je postal ta nezakonski otrok stalen kamen spotike v družini Klemenčičevih. Nezakonska Ivana Rejšpova je prvu tega, ko je dorasla, nastopala v družinskih preprih kot zaveznica ob njeni strani.

Kmečka «možača» s puško

Obtožena Ivana Klemenčičeva je bila vse drugo kakor nežno bitje. Prava «možača». V vsej njeni naravi so prevladovala nasilne, neženske lastnosti. Bila je celo kaznovana radi prestopka nošenja in posesti orožja, ker so jo zasačili pri streljanju s puško. Tudi radi prestopka lahke telesne poškodbe na pokojnem svojem možu je bila Klemenčičeva l. 1913. kaznovana.

Stari Jurij Klemenčič pa se je z leti vključil svoj prejšnji bojevitosti ugnal in si končno želje samo mirnega kotička na stare dni. Vsi tedaj nastajajo z ženo novi prepripi v katerih pa mož že podlega, on je sam, obdolženka pa si je znala pridobiti na svojo stran tudi otroke, posebno pa Ivano Rejšpovo. Leto so tekla, staremu Klemenčiču pa so postala tla v lastni hiši vedno bolj pekoča. Niti k delu ga niso pustili, niso mu dajali jesti, ampak ga zmerjali, da zapravlja in nič ne dela. Stari je čutil in zasluhlil nevarnost, da mu strežijo po življenju. Obtožena žena se je skušala znebiti moža tudi potom sodišča s tem, da je predlagala, naj mu postavijo kuratorja. Sodišče pa ji ni ugodilo. Nad nesrečno famulijo je ležala kakor črna megla misel na umor. Nezakonska Ivana Rejšpova je to Mariji Slaničevi pripovedovala kakor po sebi umljivo dejstvo. Stari Klemenčič je postal še bolj pozoren; kakor vojak na straži se je čul pred ženo in otroki. Končno je vložil tožbo na ločitev zakona.

Ločitve pa se je žena najbolj ustrašila. Če bi se zakon ločil zaradi njene krivde, bi izgubila vse pravice iz ženitne pogodbe. Ta nevarnost pa je bila prav blizu, saj je obdolženka imela nezakonskega otroka v zakonu in še kazni radi telesne poškodbe. Misel na umor moža je torej začela še bolj rasti in glodati v glavah obeh žensk. Žena je to celo izblebetala napram svoji drugi hčerki.

bra zvečer. Veljajo navadne operne cene. Ze prihodnji teden pa bo premijera opere »Takar v starih časih«, ki obeta biti letošnji slager.

Orkestralno društvo Glasbene Matice ljubljanske izvaja na svojem simfoničnem koncertu v pekl, dne 16. decembra kot drugo točko sporeda Beethovno simfonijo v C-duru. Simfonija je polna moči in radosti, lahkega šale, živga humorja, da celo nekoliko sentimentalnosti in sladkih sanj je v njej. Tu pa tam se pokaže kakor blisk velikanski genij Beethova, genij bodočnosti. To delo, čeprav ga je nazval Beethoven sam simfonijo v C-duru, začenja s septakordom v F-duru, nato preide v A-mol, iz tega v G-dur harmonijo in nato šele v C-dur. To je bilo za tedanje čase, ko je Beethoven kot 30letnik to delo napisal, taka drznost, da so se teoretski pikolove silno razburjali in ljuto napadali Beethova. — Predigro Egmont in simfonijo v C-duru dirigira skladatelj Emil Adamič. Predprodaja vstopnic po običajnih koncertnih cenah v Matični knjižarni.

10% popusta
do 31. decembra

pri moški in damski konfekciji
Gričar & Mejač
SELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 3.

Priprave za umor s poleni

Skupno sovražstvo, ki je vezelo obe ženske, mater in nezakonsko hči, je bilo vedno bolj očitno pokojnemu Klemenčiču. Po novno je pravil sosedom svojo slutnjo, da mu pripravljajo doma nasilno smrt. V svoji sobi, v kateri je bival sam, ločeno od žene in otrok, se je zabarikadiriral v krog s poleni. Tudi žena je spala vedno zaklenjena v svoji sobi.

In tako je zorel zločinski načrt, da se konča skupnost 37letnega sovražnega življenja v Klemenčičevi rodbini. Dne 18. avgusta 1927. je v bližini Klemenčičevih zjutraj kosil Josip Gornik. Tedaj je nenkrat prišla iz hiše nezakonska hči, obtožena Ivana Rejšpova in klicala na pomoč. Nekaj časa pozneje je prišla iz hiše tudi obtožena žena in šla tudi ona k sosedom »po pomoč«.

Klemenčiča so našli potem v hiši s popolnoma zdrobljeno glavo. Mrtev pa še ni bil in žena ga je potem odpeljala v bolnico, kjer je Klemenčič umrl, ne da bi se še zavedel. Obtožena Rejšpova pa je po groznem dogodku, kakor da se doma ni nič posebnega dogodilo, peljala mleko v mesto, medtem, ko je mati doma zažgala usodni poleni, ki sta razbili Klemenčičovo glavo. Šele po tem opravljenem poslu, ki bi naj zabrisal vsak sum kakršnekoli njune krivde sta obtoženki zadevo po svoje javili sodišču.

Ženski zagovor

Pred sodiščem sta pripovedovali ženski o umoru naslednjo povest: Pokojni Klemenčič je usodno jutro ob 5. naenkrat stopil v spalnico obdolžen in zahteval glavnik. Rejšpova je tedaj že molzila krave. Žena je hotela iti v sami srcaji v spalnico moža po glavnik, mož pa jo je pri tem ustavil s srpom in ji zagrozil:

«Sedaj se bova midva sajdale!»

Žena je poklicala na pomoč, nakar je res prišla obtožena Rejšpova s polenom v roki in z njim izbila očetu srp. Žena je pri tem ušla iz sobe in zunaj poklicala na pomoč. Klemenčič pa je srp pobral in šel z njim nad Rejšpovo, ki ni zbežala, ker se je baje bala, da bi jo 6letni oči dohiteli! Zato mu je zopet izbila s polenom srp iz roke, nakar se je očim zakadil v njo z golimi rokami. Zato ga je Rejšpova udarila večkrat po glavi, kajpak v — silobranu...

Javni obtožitelj pravi, da je ta izgovor izmišljen in neverjeten, že radi tega, ker je videl priča Gornik, da je prišla tedaj zjutraj prva iz hiše Rejšpova in ne žena in da je sprito besnega sovražstva med zavkonci še manj verjetno, da bi se bila ravno usodnega dne toliko sprijaznila, da bi šla drug k drugemu iskat glavnik. Tudi je rekla žena, da je takoj ušla, ko je prišla v sami srcaji v možovo sobo, a k sosedu je prišla oblečena. Ravno tako ni verjetno, da bi pokojni Klemenčič nspadel ženo s srpom, najmanj pripravnim orodjem, če bi bil že res imel namen napada. Tudi bi bila lahko mlada Rejšpova brez vsega ušla, če bi le hotela. Z rokama pa je Klemenčič ni mogel napasti, ker je imel eno roko zlomljeno od njenega udarca. Zvedenci so končn o ugotovili, da poškodbe na lobanji niso bile prizadejane v silobranu.

Prvi dan razprave

Za današnji porotno razpravo je vladalo zlasti med domačini veliko zanimanje. Ze zgodaj je bil hodnik pred porotno dvorano čisto poln občinstva, ki niti do polovice ni imelo prostora v porotni dvorani. Obe obtoženki sta odgovarjali odločno in neprestano vpadali z opazkami med zasliševanjem prič. Razpravo vodi predsednik senata sodni svetnik dr. Vidovič, votanta sta dr. Senor in dr. Travnar, javni obtožitelj je prvi državni pravdnik dr. Jančič, zagovornik pa je dr. Novak.

Klemenčičeva vztraja pri zagovoru, da je nedolžna. Rejšpova pa pravi, da je ubila očeta samo v silobranu. Razprava je vnovič razkrila vso grozo družinskih prepriov, v katerih sta živeła zakonca dolgi 37 let. Otroci, ki sta jih imela, so razdeljeni v dva tabora. Eni so proti materi, drugi pa izpovedujejo proti umorjenemu očetu. Oba sta imela v zakonu še tudi druga ljubavna razmerja. Klemenčičeva je moža ponovno pretepla in mu nekoč grozila med pretepani, da bo prišel nekdo, ki jo bo tako ločil in njega tako razsekal, da ga bo z moško pobasal.

Zaslišani zdravnik dr. Zorjan je ugotovil na lobanji umorjenega, ki je ležala na mizi poleg križa, da je dobil pokojni Klemenčič poleg smrtonosnih udarcev s topim predmetom nedvomno še en smrtni udarec s sekuro po glavi. Odvnetnik dr. Slogar je izpovedal, da je bil rajni Klemenčič ravno dan pred umorom pri njemu in mu s strahom pravil, da ga doma gotovo čaka nasilna smrt.

Zasliševanje prič je trajalo do 18. zvečer, ko je predsednik razpravo prekinil in jo preložil na jutri dopoldne. Veliko prič sploh ni bilo zaslišanih. Današnje priče pa so poklicane še za jutri v svrhu konfrontacije. Razprava je bila ves čas zelo živahna, ker so tudi že zaslišane priče bile ponovno zaslišane in se začele pripraviti z novimi pričami. Večinoma so bili to otroci obtoženke in pokojnega Klemenčiča, ki so si očitali med seboj razne grdobije. Tudi zagovornik je prišel ponovno v konflikt s predsednikom senata.

Berlin
simfonija velemesta

Koncert

Ponedeljek 12. dec. 1927.

THIERRY - MEDVEDOVA - BETETTO - PROF. RAVNIK

Pod pokroviteljstvom divizijskega generala g. Kalafatovića
v korist olimpijskega fonda.

PREDPRODAJA PPI J. GOREC, DUNAJSKA CESTA.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama.

Sobota, 10.: »Boljši gospod«. Premijera. Premijerski abonma.
Nedelja, 11.: ob 15.: »Snežulica«. Mladinska predstava. Izv. Ob 20.: »Hamlet«. Ljudska predstava pri nižanih cenah. Izv. Ponedeljek, 12.: Zaprt.
Torek, 13.: »Medeja«. A.
Sreda, 14.: »Boljši gospod«. D.

Ljubljanska opera

Sobota, 10.: »Tosca«. D.
Nedelja, 11.: ob 15.: »Fausta«. Gostovanje komornega pevca Nikole Zeca. Ljudska predstava pri nižanih cenah. Izv. Ponedeljek, 12.: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Sobota, 10.: ob 20.: »Madame Butterfly«. C
Nedelja, 11.: ob 20.: »Logarjeva Krista«. Prvič. Navadne operne cene.

Celjsko gledališče

Nedelja, 11.: ob 16.: »Magda«. Ljudska predstava pri nižanih cenah.

Šentjabski gledališki oder

Nedelja, 11.: »Igra v gradu«. (Gostovanje na Viču.)

Dramska premijera. Danes, v soboto 10.

t. m. se vrši v ljubljanski drami premijera Hasencleverjeve komedije v 8 slikah »Boljši gospod«. Ta komedija se odlikuje prav posebno po svoji apartnosti sloga in celotnega zamisla. Glavno ulogo igra gosp. Rogoz. Poleg njega nastopijo gg. Mira Danilova, Vida, Medvedova in Juvanova, poleg njih pa gg.: Lipah, Sancin, Gregorin in Jerman. Predstava se poslužuje tudi radionaprave. Načrte za popolnoma novo inscenacijo je izvršil profesor gosp. Vavpotič, delo samo pa mojster gosp. Skrušny. Režija te nove komedije, ki si je osvojila vse odre, je v rokah prof. gosp. Sesta.

Gostovanje dveh odličnih pevcev pri nedeljski popoldanski predstavi »Fausta«. Ga. Kata Staller-Stotterjeva, ki si je pri poslednjem gostovanju v ulogi Margarete (Faust) pridobila vse simpatije naše gledališke publike, je sprejela ponudbo gledališke uprave, da svoje gostovanje ponovi. Nastopila bo v drugič v nedeljo 11. t. m. Z njo vred nastopi basist, član dunajske državne opere g. Nikola Zec, ki je gostoval v ulogi Fausta pri četrtkovi večerni predstavi. Gledališka uprava hoče združiti obe gostovanji, da nudi priliko svojim rednim nedeljskim obiskovalcem, slišati to znamenito delo v taki zasedbi. Predstava je ljudska po nekoliko

znižanih cenah brez oblastnega davka.

Mladinska predstava v ljubljanski operi. V nedeljo popoldne ob 3. se uprizaro po daljšem presledku zopet znana in priljubljena mladinska igra »Snežulica in škrtar« v režiji prof. gosp. Sesta. To bo zopet dan za danje predstave, ne zamudite prilike in nudite jim par trenutkov pravega veselja.

Druga repriza izborne komedije »Igra v gradu«, ki je dosegla pri obeh dosedanjih predstavah izreden uspeh, se vrši danes na Šentjabskem gledališkem oderu. — Občinstvo opozarjamo, naj ne zamudi prilike ogledati si duhovito komedijo. S to komedijo gostujejo v nedeljo 11. t. m. Šentjabski v Sokolskem domu na Viču.

Gospa Fanetta Hermsdorf - Bilinova je pela ulogo Santuze v »Cavalleriji rusticana« že v gledališču Baden - Baden. Tamošnji kritiki pišejo o njenem nastopu sledeče: Gospa je prav dobro zastopala lirsko-dramatske stroke, ki si prav lahko in uspešno dovoljuje tudi posamezna visokodramatska mesta. Njen glas je močan in polno zvoneč, posebno v srednji legi, visoke tone jemlje brez vsakih težkoč in sigurno. Poleg tega jo odlikuje tudi dobra tehnika in čista vokalizacija. V igri je izredno temperamentna. Gospa gostuje na našem oderu v torek v »Cavalleriji rusticana«, v četrtek pa poje naslovno ulogo v »Carmen«.

»Logarjeva Krista«, v mariborskem gledališču. Ta lepa in priljubljena opera se uprizaro letos prvič v nedeljo, 11. decem-

Domače vesti

* **Pakt s Francijo.** »Službene Novine« z dne 8. t. m. objavljajo v posebni prilogi ugovor o prijateljskem sporazumu med kraljevino SHS in Francosko, ki je bil podpisan v Parizu dne 11. novembra t. l. ter konvencijo o arbitraži med obema državama, ki je bila podpisana istega dne v Parizu.

* **Sorememba državljanstva.** Na predlog notranjega ministrstva je bil sprejet v naše državljanstvo Vašilije V. Nikitin, s svojo ženo Vero, profesor na univerzi v Ljubljani, rodno iz Petrograda.

* **Postavljeni so za kontrakt, učitelje** (ice): Ana Frankovič v Sv. Florijanu pri Rogatcu; Miroslav Podgorinič v Jareninu, srez Maribor levi breg; Fran Venturini, dodeljen v pisarno pri prosv. odd. v Ljubljani; Elizabeta Šuman v Gor. Sušice, srez Novo mesto; Anton Skubinič v Lepo Mivo srez Gornjigrad; Ciril Kalol v Vučjo vas, srez Ljutomer; Ljudmila Kalol - Mlekož v Vučjo vas, srez Ljutomer; Franc Kramar v Skalske Cirkovce, srez Slovenjgradec; Katarina Sušelj v Centbu, srez Dol. Lendava; Ljudmila Tovstovršnik v Sv. Andraž nad Polzelo; Marija Vidmar v Bakovce, srez Murska Sobota; Ivan Matellič pri Sv. Barbari, srez Maribor levi breg; Marija Mahnič pri Sv. Jurju, srez Murska Sobota; Ludovik Jazbec v Strojini, srez Dravograd; Sabina Trobec v Muri, srez Dravograd; Anca Blažič-Kordec v Prevalje; Anton Golja v Ostrico, srez Dravograd; Karolina Pahor pri Sv. Marjeti ob Pesnici; Marija Azman v Sirokovec, srez Murska Sobota; Silvester Cerut v Zalog pri Ljubljani, Alojzij Žorž v Golem, srez Ljubljanska okol. — **Premeščena sta z ukazom po čl. 71.** Zdravko Kovač na moško okoliško osovno šolo v Celje; Ida Rajšop na osnovno šolo v Laibersberg - Krčevino. — Na osnovni šoli v Mokronogu se odpravi vzporednica. — Vaclav Vinkler, učitelj, je postavljen za učitelja pri Sv. Marjeti, srez Ptuj; Hinterlehner Vida je premeščena na meščansko šolo v Ptuj (po čl. 71.); Grosman Marija je premeščena v Kastav (po čl. 71.).

* **Kongres Jugoslovenske pevske zveze** v Zagrebu je bil včeraj ob 10. dopoldne slavnostno odprt v telovadnici Sokola I. v Bogovičevi ulici. Prispele je 33 delegatov, ki zastopajo 20 v zvezi včlanjenih pevskih društev. Odprtili kongresa so prisostvovali nekatere odlične osebnosti, med njimi divizijski general Uzun-Mirković in bivši predsednik hrvatskega Sabora dr. Božidar Medaković, ki je pozdravil kongres z navdušujočim govorom. Za predsednika kongresa je bil izvoljen dr. Stevan Milčič, odvetnik iz Tuzle, za podpredsednika pa delegat ljubljanske župe g. Orčar. Kralju je bil poslan brzoglavi pozdrav. Po poročilih glavnega tajnika in blaginika sta bila izvoljena za revizorja gg. Stevan Hinič in Zvonimir Štupar. Opoldne so se delegati podali na Mirogaj k grobu dr. Levina Polca, ki je predsedoval I. kongresu Zveze Popolne je kongres nadaljeval delo, zvečer pa se je v dvorani Glasbenega zavoda vršil svečani koncert Srbskega pevskega društva, ki slavi svojo 50. letnico.

* **70 letnica Uroša Prediča.** V najožjem krogu svojih intimnih prijateljev je velik umetnik, akad. slikar Uroš Predič predvčerajšnjim praznoval 70. letnico rojstva in 50. letnico umetniškega delovanja.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je včeraj umrla v visoki starosti 72 let ga. Marija Piskarjeva, rojena Škrabec. Pokojnica je bila vzgledna slovenska mati in žena. Pogreb se bo vršil jutri v nedeljo ob 15. popoldne iz hiše žalosti na Celovski cesti 42. Bodi ohranjen pokojnici drag spomin, prizadelet naša iskrena sožalje!

* **Odšipavanje.** Upokojenci nam pišejo: S 1. oziroma 2. decembrom smo zopet bili prišči pnenjeni na svojih ne preobitnih dohodkih ali penzijah. To pot je baže zadelo le penzioniste. Sicer ni veliko, a kar je, je preveč pri sedanjih draginskih razmerah. Tudi ni vsem enako odtegnjeno, enemu več drugemu manj. Čuje se, da je ta odtegljal kot nekak davek na stanarino. Sicer pa ni na kuponih zadaj nič omenjeno, četudi ima kupon zadaj posebne razporeditve v take namene. No, ako je res odtegljal na stanarini, tedaj je to velika krivica, kajti nihče ne dobi za ta denar stanovanja, niti na deželi, kaj še le v mestu. Počas se odšipava.

Mladini neprimerno!

Danes ob 4., pol 6., pol 8. 9. uri Najnovejši Ufa-velefilm, ki je bil posnet v Afriki.

Tajnosti grešne hiše v Alžiru



Elitni Kino Matica. Tel. 2124.

va, pa dosledno. Prej za poplavljenice, a teh odtegljajev niso bili ti nabrže prav nič deležni, ker če bi se bili vsi enoletni odtegljaji res uporabili v poplavljenice namene, bi ne bili imeli poplavljenici povrnjene le vse škode, ampak bi bili kar utonili v denarju. Tako se odšipava zdaj tu, zdaj tam in to tako dolgo, dokler bo še mogoče kaj odšipniti.

* **Pistola.** Profesor romanskega jezika slovia na Masarykovem vseučilišču dr. K. Titz, dokazuje v knjigi »Odmeki husitskega vojevanja v Evropi« na temelju kronik arhijskega gradiva in čeških, nemških, francoskih, italijanskih, rumunskih, poljskih in drugih zgodovinskih virov, da je izraz pistola češkega izvora. Husitska piščal (pištala, cev) je prodira v dobi slavni borb husitov kot novo izpopolnjeno strelno orožje vse tedanje evropske države, na Češkem so pa v naslednjih stoletjih izraz pozabili in ga uvedli nanovo v francoske oblike. Poleg husitske »hakovnice« (nem. Hackbusse, fr. arquebuse, ital. archibugio) in »houfnice«, iz katere je nastala nem. »Haubitze« je tudi pistola dokaz o temeljiti preobrazbi orožja, ki so ga dali svetu češki husiti. — P.

ZOBOZDRAVNIK

Med. univ. dr. Ciril Cirman

se je preselil na

Miklošičevo cesto št. 18, I., des.

in ordinira od 10. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne.

* **Občni državljanski zakonik v slovenski izdaji.** Za božič izda knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani slovenski prevod Občnega državlanskega zakonika, ki že od l. 1811 urejuje skoro vsa civilnopravna razmerja na našem ozemlju. Pred 75 leti je bil prvkrat preveden v slovenščino, toda ta prevod je že davno zastarel in tudi razprodan. Nov prevod sta okrepila dvorana svetnika F. Regally in B. Bežek. Preveden je v lahko umiljivi slovenščini z že udomačenimi pravnimi izrazi. V zakonik so vnešene seveda tudi lokalne novole k O. D. Z., ki so izšle pred vojno, vendar tako, da je razlika med novelarnim in prejšnjim besedilom takoj vidna. Po posameznih paragrafi so navedene tudi nekatere staze še, še veljavne in novele do katere stare zakonodaje, ki so dejanski izpremenile občni državljanski zakonik. Zakoniku bo pridelano obširno stvarno kazalo. Ker za najmanj deset let ni še pričakovati izenačenja našega civilnega prava, bo ta izdaja gotovo za dolgo vrsto let prepotrebna za naše pravnike in upravnike, pa tudi za mladi pravniški naraščaj naše univerze. Ne le slovenski pravniki, marveč tudi vsi naši župni, občinski in drugi uradi, demarni zavodi, večja trgovska in industrijska podjetja te izdaje ne bodo mogli pogrešati. Občni državljanski zakonik bo izšel v lepi priročni izdaji (ala Manz), vezan v platno. Veljal bo Din 150. Kdor ga naroči do 15. decembra ga dobi za Din 130, s poštno vred za Din 135. Naročila sprejema Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

Oblačila trdke J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12, so najboljša in najcenejša.

* **Za Božič 1927.** Jugoslovenska Matica je izdala za letošnji Božič 1) Gospodinski koledar, ki je vdomačen že v vseh slovenskih hišah in ki je za redno in dobro gospodinstvo zelo koristen; cena Din 20. 2) Ispavčevo božično pesem za mladino »Svetla noč«, ki jo je za klavir in petje priredil v najlažjem slogu Jos. Pavčič. Po napevu in besedilu je pesemca zelo priširna in namenjena intimnim domačim krogom za praznovanje svete božične noči. Cena 7 Din. 3) Dve originalni slovenski božični razglednici v štirbarvnem tisku in sicer Gasparjeve Slovenske jaslice in Kopačev Poprtinik, ki predstavlja slovenski božični narodni običaj iz Poljanske doline. Cena 1.50 Din. Vse to le napredaj pri podružnicah Jugoslovenske Matic v Sloveniji in v vseh knjigarnah. Naroča se tudi pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani. Šelenburgova ulica št. 7-II.

NOGAVICE

od Din 8, pletenice, rokavice, kravate, bluze itd. nudi P. in M. ROZMAN, Židovska ul. 7. • po reklamnih cenah.

* **V počaščenje spomina blagopokojne ge. Milene Žerjavove** so zbrali njeni ožji rajaki znesek 610 Din, ter ga poslali Jugoslovenski Matici v Ljubljani. Iskrena hvala!

* **Namesto cveta na grob Franceta Ravhekarja** v Boh. Bitrici je daroval g. Jože Zelenc, Vrhnika, 100 Din Društvu slepih v Ljubljani.

ČE NAMERAVATE

za praznike kupiti si dobro, elegantno suknjo, jo morate izbrati v največji in najcenejši zalogi FRANK LUKIČ, Stritarjeva ulica.

* **Pri razdraženih živcih, glavobolu, pomankanju spanja, slabem želodcu, utrujenosti, potrtosti, tesnobi imamo s prirodnim grenčico »Franz-Josef« v rokah domače zdravilo, ki skoraj nikoli ne odpove, da takoj zatremo vsako vznemirjenje, naj že izhaja iz kateregakoli dela prebavnih poti Slovit zdravilni pripoznavajo, da voda »Franz-Josef« zanesljivo učinkuje tudi pri ljudeh višje starosti. Doblja se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.**

SAMO SE DANES ob 4.5, 4.7, in ob 4.8,

Oskar Strauss

„Zadnji valček“

(Der letzte Walzer)

Liane Haid, Suzy Vernon, Willy Fritsch.

Ob 9/4 zvečer gala-premijera

»TOM MIX MED DIVJIMI ZVERMI V ALJASKI«.

Telefon 2730.

Kino »DVOR«.

* **Opozorjamo na današnji oglas trvdke**

A. Lampret. 227

* **Gojencem Christofovega zavoda Ljubljana** je dovoljena znižana vožnja z dijaškimi mesečnimi kartami.

* **Glede na nekatere neresnične vesti**, da namerava družba General Motors opustiti nadaljno izdelovanje avtov in traktorjev znamke »Chevrolet« objavljamo, da so te vesti popolnoma neosnovane in vznemirja začetne sprilo vedno večjega svetovnega povpraševanja po Chevrolet avtomobilih. — S spoštovanjem: Louis de la Garde, glavni direktor General Motors Near East S. A. Aleksandrija. 1933

* **Oblike kemično čistil**, barva in plisir, Tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

u— **Obrtniški prijateljski večer.** Obrtniško društvo v Ljubljani si je nadelo hvalno vredno nalogo, da bo od časa do časa priredilo prijateljski večer, kjer se stanovski tovariši v prijetni družbi pogovorijo o svojih stanovskih zadevah in izluščijo tudi kakor veselje. Tak prijateljski večer bo priredilo društvo danes, v soboto, dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu gostilne »Pri Mraku« na Rimski cesti. Sodeloval bo tudi društveni pevski zbor. Tovariše obrtnike društvo najvdukuje vabi, da se tega prajateljskega večera v čim večjem številu udeležijo.

u— **Tenorist Mirko Jelačin** je po uspešnem gostovanju kot Alfred v operi »Traviata« angažiran kot prvi lirski tenor na združenem gledališču Biel-Solothurn-Lausanne v Švici.

GOJZARJI

iz specialne delavnice sportnih in turističnih čevljev J. BRAJER, Breg št. 1 so na vrhuncu finega izdelka. Noben turist ne bodi brez njih.

u— **Dr. Josip Ciril Oblak** — petdesetletnik. Danes obhaja dr. Josip Ciril Oblak 50. letnico svojega rojstva. Dr. Ciril Oblak je eden naših najboljših vnetih turistov. Udeležuje se že dolgo vrsto let tudi literarno. Znani so njegovi članki v »Planinskem Vestniku«, pri katerem marljivo sodeluje že 27 let. Dr. Oblakova polemika, ki jo je vodil pred leti zaradi pokojnega Ivana Cankarja je menda še vsem izobražencem v spominu. G. dr. Oblaku želimo, da bi ukačal še mnogo let v drugem polstoletju svojega življenja in delovanja prav tako zdrav in čil kakor v prvem!

u— **Viljem Tell.** Danes ob 14.30 predvaja ZKD v kinu Matica zgodovinski film, ki nam v pretresljivih prizorih slika življenje in trpljenje zatiranega švicarskega naroda in propovednika svobode Viljema Tella. O življenju tega moža bo predaval g. prof. R. Pavlič, ki bo prisotnim poslušalcem orisal vse muke, ki jih je moral pretrpeti preganjanj narod, preden je dosegel svobodo in prostost. Film sam je monumentalno delo, v čigar glavnih vlogah nastopajo najznamenitejši igralci. Spored se ponavlja še jutri ob 11. in v ponedeljek 12. t. m. ob 14.30 uri. Zaradi poučnosti in zanimivega zgodovinskega ozadja vabimo občinstvo, dijaštvo in šolsko mladino k najobilnejšemu posetu.

Portugalko,

prvovrsten turškoverčan, jeruzalemecc kakor tudi druga izbrana vina pripo-roča gostilna in kavarna CENTRAL, poleg Zmajevskega mostu.

u— **Seja upravnega odbora Zveze demokratske mladine** se vrši danes ob 16. v društveni sobi ljubljanske »Edinosti«. Pozivam brate odbornike, da se seje polnoštevilno in zanesljivo udeležijo. — Predsednik.

u— **Kolizejski oder** vabi vse članice in člane na sestanek, ki se bo vršil danes 10. t. m. ob 20. uri v Gajevi ulici št. 2. (»Domovina«).

u— **Čajanka slušatelj ljubljanske univerze** danes 10. t. m. ob 20. uri v Kazini — Ples z balončki, kopanje, baletne skupine; klavirske in violinske točke priznanih mojstrov! Ker ne bomo razpošiljali posebnih vabil, vabimo vse one, ki so dobili svaglačna vabila za plesne vale. 1913

u— **Preporodaši!** Danes se bo vršilo ob 17.30 uri v areni Narodnega doma predavanje prof. Pavliča »O strahovih«. Udeležite se ga v čim večjem številu! — Načelnik.

u— **Čajanka »Preporoda«.** Danes ob 20. se vrši v Naprednem dilaškem domu (arena Nar. doma) čajanka, ki jo priredi Starejšinska organizacija »Preporoda«. Na sporedu so zanimive zabavne točke.

u— **V mestni zastavljalnici** se bo vršila dražba v aprilu 1927. zastavljenih predmetov v četrtek 15. t. m. ob 15. uri

u— **V akademskem koležiju** se bo vršilo danes 10. t. m. predavanje Mestnega središča Saveza trezno mladine, in sicer za nižješolce ob 16.30, za višješolce pa ob 17.15 uri. Po tem predavanju se bo vršila seja širšega odbora. Mestno središče opozarja vsa ljubljanska kola T. M., da zanesljivo pošljejo svoje delegate.

Snežne čevlje, galose temeljito popravljajo čevljarina MAHER in drug. na Mirju 2, po konkurenčnih cenah.

u— **Popadljiv pes.** Ključavničarski vajenec Anton Starc, stanujoč na Celovski cesti 94 je v sredo jutraj popravil pri trafiki na Jurčičevem trgu neko ključavnico. Nenadoma pa se je od nekod zagnal v njega velik pes ovčjak ter ga močno obgrizel. Starc je moral iskati zdravniško pomoč, proti lastniku psa, pa je uvedena preiskava.

u— **Drobna policijska kronika.** Od četrta na petek so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1 tatvina čevljev, 1 prestopke zglasevalnih predpisov, 1 pasji ugriz ter 7 prestopkov cestnega policijskega reda. Arreatacija je bila izvršena samo 1 in sicer zaradi vlačugarstva.

u— **Najdeni predmeti.** Policijski so bili od 16. do 30. novembra izročeni naslednji najdeni predmeti: 1 denarnica s 35 Din gotovine, 1 usnjena pompadura z žepnim robcem, 1 usnjena rjava latica z malo vsoto denarja ter še usnjata denarnica z malim ogle dalcem ter malo svoto denarja, 5 dežnikov več bankovcev od 100 do 1000 Din, več kosov obleke, 6 knjig družbe sv. Mohorja, 1 pura, 1 ženska srebrna zapetna ura, več toaletnih predmetov ter neka aktovk.

Berlin

simfonija vele mesta

u— **Vlom v barako.** Zidarski delavec Lojze Belcjan je prijavil, da je v njegovi odsotnosti nekdo udrl v zaklenjeno zidarsko barako za artiljerijsko vojašnico ter mu ukradel par 150 Din vrednih čevljev. Vlomi v barake in tatvine obleke ter obute postajajo nekaj dni sem zopet pogostejši. Storiteli postajajo že naravnost drzoviti in skrajni čas je, da policija posveča raznim postopake še več svoje pažnje kakor, je to delala že doslej.

Iz Maribora

a— **V kroniki občinskih volitev.** SLS je v sredo razposlala zastojni vsem volilcem prvo številko svojega novega lista »Mariborčan«, ki ga pišejo uredniki duhovnik Januš Čollec, kanonik in bivši profesor verouka g. Jerovšek ter zlati Zebot. List tudi temu primerno izgleda, je pa skoro za spoznanje dostojnejši kakor je bila rajnka »Straža«, ki je umrla ob porodu novega tiskovnega zakona. Istočasno so razposlali iz Cirilove tiskarne na tisoče volilnih lepakov po hišah. Denarja morajo imeti na kupe v Cirilovi tiskarni, ki jo še vedno obiskujejo nekateri naprednjaki. »Mariborčan« bodo do volitev zastojni razpošiljali. Odkod denar?

a— **Ljudska univerza.** Spored koncerta, ki ga priredi 12. t. m. operni bariton Fran Neralič v veliki kazinski dvorani: 1. a) Parma; »Urh, grof celjski«. Podoknica. b) Zaje; »Zrinski«. Romanca. 2. Verdi »Rigoletto«. Velika arija iz 3. dejanja. 3. a) Gounod; »Faust«. Molitev Valentina. b) Puccini; »Tosca«. arija Scarpia. 4. a) Wagner; »Tannhäuser«, nastop Wolframa. b) Zvezda večernica. 5. a) Čajkovski; »Evgen Onegin«, arija Onjegina. b) Verdi; »Ples mask«. arija Renata. 6. Rossini; »Seviljski brivce« nastopna arija Figara. Vstopnina običajna.

a— **Kolo jahačev v Mariboru** naznanja da se je po naklonjenosti gg. oficirjev omogočilo otvoriti jahalno šolo in bo prva vaja v nedeljo ob 9. v jahalnici 32. art. polka. Vabljeni so vsi člani, ki se nameravajo udeleževati pouka v jahanju, da se v nedeljo tam zgledajo. Kolo jahačev namerava tudi članicam nuditi priliko za izvežbanje v jahanju in otvoriti za nje posebno šolo, če se jih prijavi dovoljno število. Tozadevna pismena prijava naj se naslovi na Kolo jahačev v Mariboru, art. kasarna.

a— **Iz avtobusnega prometa.** V zadnji tajni seji občinskega sveta je bila priznana vodji avtobusnega prometa, ravnatelju pilnerne, g. inž. Tomšiču za posle pri mestnem avtoprometu posebna mesečna nagrada po 1500 Din. Ker avtobusi v okolico ne vozijo točno po voznem redu, je občinstvo umerno silno nevoljno nad mučnim čakanjem pri državnem mostu, ker v sedanjem mokrem in mrzlem vremenu huje piha mrzel veter iz Drave, občina pa ne postavi že objubljenih čakalnice za avtobuse na trgu. Te bi bile mnogo bolj potrebne, kakor pa novi kandelabri za električne obločnice.

a— **Propaganda za tuje jezike.** Nedavno je imel angleški krožek prav lep večer s predavanjem prof. Dr. Kotnika o Londonu v »Vesni«. To soboto predava v Francoskem krožku (kazinska dvorana ob 20. uri) prof. Martel o franc. revoluciji. Istočasno ima esperantski krožek svoj večer pri Gambrinu. Češki tečaj JČ lige ima še vedno dober obisk, ravno tako francoski in drugi.

Iz Celja

a— **Pionarna seja celjskega občinskega sveta**, ki bi se morala vršiti včeraj 9. t. m. je bila v zadnjem hipu preložen na ponedeljek 12. t. m.

a— **Predavanje zobozdravnika dr. Brenčiča**, ki ga je priredilo Sokolsko društvo v Celju v mestnem kinu je privabilo v dvorano toliko občinstva in posebno mladino, da je bila dvorana popolnoma zasedena. Predavatelj je vso obširno snov o negi zob predelal poljudno in vendar temeljito in so bila njegova izvajanja vsakomur razumljiva. Predavanje je spremljalo mnogo izbornih uspešnih slik. Želimo, da nam Sokolsko društvo prav kmalu priredi zopet tako zanimivo in poučno predavanje.

a— **Splošni obrtniški sestanek.** V četrtek 8. t. m. se je vršil v restavraciji Narodnega doma splošni obrtniški sestanek, ki je bil razmeroma dobro obiskan. Pričakovati je bilo sicer večje udeležbe, če g'nde na važnost programnih točk. Po daljši in živahni debati je bilo sklenjeno, da priredi »Slovensko obrtno društvo v Celju« o priliki svoje 35. letnice za bliskotne praznike 1928 večjo valeniško razstavo. Za proslavitev 35. letnice in valeniško razstavo se je imenoval širši odbor, ki bo vodil vse priprave. Ta odbor tvorijo odborniki »Slovenskega

Vsako množino kož divjačine

kupi po najvišji ceni.



obrtnega društva v Celju«, vsi načelniki obrtnih združenj v Celju in zastopniki oblastev. Razpravljalo se je tudi o ustanovitvi lastnega »Obrtnega doma«, ki naj bi služil kot zavetišče vseh obrtniških organizacij. Vsi navzoči gg. obrtniki in zastopniki obrtno-nadaljevalne šole v Celju so z odobravanjem pozdravili inicijativno odbora Slovenskega obrtnega društva, ki je res le stanovska obrtniška organizacija.

a— **Smrtna kosa.** V Celju je umrla v četrtek dopoldne ga. Marija Lapornikova, rojena Vodišek, mati ge. Kristine Kusove, gostilničarke na Glavnem trgu. Stara je bila 80 let. N. v. m. p.

a— **Celjski šahovski klub** priredi v sredo 14. t. m. zvečer v klubovi sobi hotela »Evropa« problemski reševalni turnir »Alfilas«. Za zmagovalce so pripravljene lepe nagrade.

a— **Božičnico priredi deška okoliška šola** 18. t. m. ob 15. uri v šolski telovadnici. Na sporedu so deklamacije, petje in gledališka predstava. Nato obdarovanje revnih šolskih otrok pod božičnim drevesom. Reveži nimajo potrebne obleke in morajo trpeti mrzlo kot drugi praznujejo najlepši praznik, dan večloveljstva in rojstva Niga, ki je bil tolažnik vseh bednih. Zato prosimo že danes obširnost, naj podpre našo Slovekojuno prireditev in se v obilnem številu udeležijo naše božičnice. Vsa druga društva pa prosimo, naj 18. t. m. ne prirejajo konkurenčnih prireditev. Nedelja 18. t. m. naj bo posvečena izključno naši ubogi šolski decil!

Potepuška Micka in presenečen vlomilec

Dve kratki zgodbi iz policijske kronike.

Ljubljana, 9. decembra

Pred dnevi se je zgledila pri Ivani Jeretinjarjevi v Hrenovi ulici št. 8. mlada, okrog 19 let stara ženska po imenu Mici, ki jo je Jeretinova poznala že od poletja, ko je bila zaposlena še kot služkinja v Trnovem. Mici jo je prosila, da se sme za par dni naseliti pri njej, češ, da je prišla s Hrvaškega. Pripovedovala je očividno zlagano zgodbo, da služi segaj v Zagrebu, kjer se ji izborni godi. Njena gospoda se je odpeljala za več dni na Dunaj na odih. Pripovedovala je tudi, da pričakuje večje dedščine, da pa se bo kljub temu pozneje vrnila na Hrvaško, kjer da ji življenje neizmenno bolj ugaja kakor v tel. pusti Sloveniji.

Jeretinova ji je dovolila, da se naseli pri njej, a se je že v sredo brdiko pokesala, kajti navihana »Micio« je nenadoma izginila, z njo vred več obleke ter par nizkih ženskih čevljev v vrednosti 450 Din.

Kakor je bilo pozneje ugotovljeno, je Mici nevarna pustolovka, ki ima že več silnih grehov na vesti. Policija jo za enkrat brezpospešno zasleduje. Pitčika ima lepa bele lica, črne lase, pristrižene na »buba«, imena si sproti izmišlja, govori pa štajersko narečje. Postave je srednje ter hodi navadno oblečena v suknjen, rjav plašč ter nosi siv klobuček.

Ko sta prišla hlapca Ivan Cankar ter Ivan Bučar, uslužbena v graščini na Ko-doljevem, v sredo popoldne domov, sta uvidela, da je bil v njuno sobo izvršen vrom. Neznani tat jima je pokradel več različne obleke v vrednosti okrog 500 Din. Vprašala sta otroke, dali so videli koga hoditi okrog posestva in ti so jima povedali, da so opazili malo pred odhajati iz njune sobe mladega človeka, nosečega pod pazduho večji zavol. Ker so povedali, da je neznanec odšel proti mestu, jo je Bučar takoj udrl za njim. Mimogrede je v Strelski ulici skočil v Ljudsko kuhinjo ter povprašal, ako je tamkal kdo prodajal obleko. Ved njegovim povpraševanjem se je neki individui splazil do vrat in odhitel na cesto. Bučar je to zapazil ter se pogljal za njim. Dohitel ga je na Krekovem trgu, ga ustavil ter mu, vsemu preesenečenemu, potegnil zavoj izpod pazduhe.

Neznanec, ki je bil star okrog 22 let in oblečen v razcapano obleko, je nato jadno bežal. Odnesele je samo Cankarjeve čevlje, ki jih je imel obute, dočim je vso drugo ukradeno obleko Bučar našel v zavoju. Drznemu tatu je sedaj na sledu tudi policija.

Iz Kranja

a— **Redni občni zbor Društva hišnih pos. sestnikov v Kranju** se vrši danes, dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer v spodnjih prostorih Narodnega doma v Kranju. Razen običajnega dnevnega reda bo poročal zvezi in predsednik g. Iv. Frelih iz Ljubljane o novem stanovanjskem zakonu in davčni reformi, ki se sedaj razpravlja v Narodni skupščini in ki boče zlasti posestnike v skupščinah mesta za lastna stanovanja neprimerno visoko obremeniti. Treba, da se proti tej nameri odločno nastopi, zato naj se tega shoda udeležijo vsi posestniki iz Kranja in okolice.

a— **Meškova »Mati« na kranjskem odru.** Domači gledališki oder je vprizoril preteklo sredo v Narodnem domu znano Meškovo dramsko sliko — trojejanke »Mati«. v Reševi režiji. Nastopajočemu ansamblu je bila stavljena izredno težka naloga, ker je značaj igre simboličen, alegoričen in ker manjka globlje orisanih, realnejših značajev. Vendar jim je priznati, da so dosežli

Iz življenja in sveta



Čengloh,

kitajski poslanik v Parizu in predsednik decembrskega zasedanja Društva narodov

Organiziranje matchev za šahovsko prvenstvo

Dosedanje boje za šahovsko prvenstvo je omogočila izključno privatna inicijativa: vse matche je namreč finansirali kak bogati šahovski klub ali pa kak imovit mecen. Če torej imamo šahovske matche z drugimi sportnimi panogami kakor n. pr. z boksaštvom, opazimo pri slednjih velik plus v organizaciji. Sedaj pa se bo stvar, kakor čitamo, temeljito izpremenila. Inicijativo je namreč vzela v roko najvišja šahovska instanca F. I. D. E. (Fédération Internationale Des Echecs).

Predsednik F. I. D. E. A. Rueb (Haag) je po končanem matchu Alehin-Capablanca poslal vsem 23 državnim šahovskim zvezam, ki so včlanjene v F.



Dr. Aleksander Aljehin

Najnovejša slika novega svetovnega šahovskega prvaka.

I. D. E., pisma, v katerih jim naprejo sporoča, da je postal novi šahovski prvak sveta dr. A. Aljehin. Nadalje obravnava Rueb v teh pisnih vprašanih bodočih matchev za svetovno šahovsko prvenstvo. Ugotavlja, da je bila borba v Buenos Airesu eden izmed najpomembnejših matchev vseh časov, predvsem zato, ker so bili remiji izključeni pri taksiranju točk. Rueb pričakuje, da bo novi svetovni prvak pristal na izpremembo pogojev pri bo-

LOVCE, TURISTE,

gozdarje in druge prijatelje narave opozarjamo na usnjene suknjice, ki jih prav poceni izgovarja tvedka Drago SCHWAB. Ljubljana.

LOTHAR RING:

Imaginaren tekmeč

«Nečesa bi te prosil.» je dejal Oskar prijatelju Ervinu. «Upam, da ne poročiš ne.»

«Samo izvoli povedati! Če le bo v moji moči, ti ustrežem.»

«Vidiš, stvar je ta-le: Prosim te, da nekoli podvojiš moji sestrini Adi.»

«Tvoji sestri Adi?»

«Nu, ali ti mar ne ugaja?»

«Gospodična Ada ... saj je vendar krasotica. Vsi govorijo o njej in jo občudujejo. Zato se čudim, da prihajaš s to prošnjo baš k meni. Kaj bi z mano ona, ko ima toliko oboževalcev? A ustrežem ti. Samo prosim te, da mi odgovoriš na majhno vprašanje: ali se ne pleče nekaj med gospodično Ado in milijonarjem Strohmerjem?»

«Vidiš, to je tisto ... Odkar se Strohmerji zanima za Ado, so drugi snubci izgubili. Seveda — kdo bi mogel tekmovali z večkratnim milijonarjem! A Strohmerju moramo nastaviti vabo: res je sicer, da stopica za Ado, a ljubezni ji le še ni odkril in roditeli se boje, da jo ne bi pustili na cedilo. Mama pa pravi, da je treba takoj najti sredstvo, da pride Ada do primerne partije.»

«In to sredstvo naj bom jaz?»

«Ti, dragi Ervin! Če naj bom odkritostčen, moram priznati, da se mi vidiš ti najbolj vreden našega zaupanja. Tudi

jih matchih za svetovno prvenstvo, predvsem v tem smislu, da se naj številno igranih partij poslej omeji. Dalje predlaga, naj se bodoči matchi enotno organizirajo, med kandidati, ki se potegujejo za čast svetovnega prvaka, pa naj vsakokratnemu prvaku izbere kvalificiranega tekmeča vodstvo F. I. D. E., ki je po Ruebovi sodbi za to najbolj poklicano. H koncu omenja pisec, da smatra za najvrednejša protivnika sedanjega svetovnega prvaka v prvi vrsti Capablanca in dr. Emanuela Laskerja.

Zanimivo je, kako hoče Rueb rešiti finančno plat vprašanja. Predlaga namreč vsem 23 v F. I. D. E. včlanjenim narodom, naj osnujejo fond za prirejanje matchev, v katerega bi omenjene države vsako leto prispevale določeno vsoto. To vprašanje pa se bo definitivno reševalo na zasedanju F. I. D. E., ki se bo vršilo spomladi.

Od služkinje do milijonarke

V Brucku na Leithi je pred dnevi umrla angleška lady, ki je zapustila revežem v imenovanem občini dve volili: prvo za otroke siromašnih staršev, drugo za stare in onemogle ljudi. Iz obeh glavnih se bo porabil denar za postavitev dveh azilov, ki naj olajšajo bedo najrevnejših, ki nimajo sredstev, da bi se mogli ob lastnih stroških preživljati in vzgajati.

Preteklost lady Lingingove kakor je bilo umrla dami ime je zelo romantična in spominja boli na zgodbo kakor na resnico. V Partersdorfu pri Brucku se je pred davnimi desetletji revnim staršem rodil otrok ženskega spola. Roditelja sta kmalu umrla. Dete je ostalo samo na svetu in je ostalo živo le po zasluženju usmiljenih ljudi. Ko je dekletce dovoli odraslo, so jo poslali služiti na Dunaj. Služila je pri neki družini, ki je imela angleško guvernanto. Od nje se je deklica kmalu naučila angleščine. Ko se je neko popoldne sprehajala po dunajskem Pratru, je srečala gospoda, ki je govoril samo angleški in

se ni mogel sporazumeti z ljudmi. Služkinja Ana mu je takoj priskočila na pomoč. Bila mu je za tolmača in je gospodove želje raztolmačila tako lepo in mirno, da so se vsi čudili njeni inteligenci.

Gospod, kateremu je pomagala iz zadrege, je bil znani angleški inženjer Linging, ki je baš tedaj vodil dela pri zidavi poslopja dunajske plinarne. Na moža je napravila služkinja tak vtis, da se je dalje zanimal zanj. Neskončno se je začudil, ko je doznal, da je Ana hči preprostih kmečkih staršev in vrhu tega še sirotka. Njen nastop, razumnost in ves njen pojav je bil tako ljubeč, da ni mogel Linging pozabiti na srečanje v Pratru. Sestal se je s služkinjo še večkrat in ji je razodel da jo ljubi. Naposled jo je vzel iz službe. Poslal jo je za tri leta v neko angleško vzgojevalnico, od koder se je Ana vrnila kot naobrazena in izpoljena dama. Kmalu nato se je poročil z njo in jo je peljal s seboj v London, kjer je dobil Linging naslov lorda, njegova žena pa je postala lady.

Na Angleškem sta mlada poročenca živela le malo časa. Potem sta šla naprej po svetu. Linging je imel velika naročila in je dobro služil. Ana Lingingova je postala aristokratka od nog do glave. Nikoli pa ni pozabila svojega preprostega pokolenja. V družbi je vedla kakor bi bila rojena na blazinah. Rada pa je pripovedovala, kako je kot dekletce hodila okrog bosa in v raztrganem krilu.

Pred nekaj leti je lord Linging umrl. Ker je živel v srečnem zakonu, je postavil svojo ženo za glavno dedinjo velikega imetja, ki je znašalo samo v gotovini nad 400 milijonov dinarjev naše valute. Lady Ana se je po njegovi smrti preselila v svoj rojstni kraj, kjer je sedaj sklenila življenje. Še v svojih starih letih je rada pripovedovala, kako je za mlada nagovarjala svojo gosposlino z «milostivo» in kako je po srečnem naključju postala več nego «milostiva» — lady Lingingova.



Litvinov v Ženevi

Namestnik Čičerina, sovjetskega komisarja zunanjih zadev, ki vodi, kakor smo že poročali, v menju sovjetov razgovore z zastopniki zapadnih velesil. — Naša slika prikazuje Litvinova, ki ga operater snema za film.

dar ostala z Ado tuja. Neka hladna daljaja ju je ločila. Ervin se ji ni upal približati; od Ade pa, se mu je zdelo, je izhajal strog mraz, katerega ni mogel premagati. Sedaj pa se z njo dogaja nečuvna stvar: Adina lepota je napredaj in Strohmerji jo bo kupili. Strohmer — ta debeli, stari samec, grd ko krastača! Satir, ki preži na nimfo!

Ervin je jel dvoriti, kakor mu je bilo naročeno.

Ada je sedela v fotelju in je gledala na morje. Njene oči so imele čuden sijaj, ki ga Ervin dotlej še ni opazil. Ali je bila to barva morja ali obzorja nad njim?

«Kako lep dan imamo, gospod doktor!» je dejala, začenjaje razgovor.

«Da, prekrasno vreme!» je odvrnil Ervin. Pristavil je še nekaj plehkih fraz o družabnem življenju v kopališču. Iz vsake njegove besede je zvenela negotovost. Njen pogled ga je bil zbežal in zmedel. Kaj, kaj je v njenih očeh? Je razmišljala. Ali je toga? Torej se je lepota združila s togo?

Mehka, prosjana obleka se je tako tesno oprijemala Adinega telesa, da so se odražale njene oblike z nepremagljivo privlačnostjo. To je plemenita linija izza klasične dobe! Je mislil Ervin. In na obleko so padali gosti lasje, mehki, nežni kakor v krono spleteni.

«Kako ste lepi!» je izpregovoril nehot.

Ervinu so blodile po glavi najrazlič-

Novi roman „Jutra“

Zane Grey,

„Železna cesta“

»V tem izredno močnem Zaneu Greyu čitamo z nezasišanim občutkom sedanosti zgodbo človeškega vledela — gradnje union-pacifiške železnice v osmem desetletju prošlega veka. Sodobna junaška bajka na ozadju močnejše prirode, spesnjen pod milim nebom z neutesnjenim obzorjem. Sila jezika in opisovanja, tesno spojena s snovjo, ne vzbujajo v čitatelju samo minljive senzacije, ampak tisto trajno občudovanje, ki prevzame človeka ob pogledu na vse, kar je prvobitnega. Ta knjiga — mikavna tudi v zgodovinskem pogledu — je pravo štivo za aktivnega človeka naših dni!«

Tako sodi inozemska kritika!

Začetek jutri, dne 11. decembra.

Socijalna politika

Socijalno zavarovanje v Franciji

Največje zakonodajno delo, ki ga je francoska republika dovršila na področju socialne politike, je bilo končano letos dne 7. januarja. Tega dne je francoski senat odobrila in sprejela zakon o socijalnem zavarovanju. Ta zakon spopolnjuje in nekako nadomeštuje zakon o pokojninah delavcem in kmetovalcem in ki stremi za tem, da bodi vsak, kdor dela, zavarovan, bodisi obvezno, kakor na primer skoro vse kategorije onih, ki prejemajo redno mesto, ali bodisi fakultativno v slučaju, da gre za dinarje na kmetijah, kmetovalce same, njih najemnike, ali pa rokodelce in duševne delavce. Vendar pa med obema kategorijama ni riskane vzajemnosti.

Za tako socijalno zavarovanje so se borili na Francoskem od leta 1919 dalje. Kako zamotana je stvar in kolik problem je ta zakon, dokazuje dejstvo, da so že prvotno smatrali, da gre za zavarovanje ljudi, ki zaslužijo na leto 30 milijard frankov mezde. Račun pa je bil prenehek, kajti pokazalo se je, da znaša mezda 45 milijard. Zakon določa 10% enotnih dajatev, ki se dele med nameščenecem in delodajalcem. Na leto bi torej znašali ti dohodki 4 in pol milijarde: ta sredstva bi uživali 13 milijonov koristnikov, od katerih bi bilo 8 milijonov obvezno zavarovanih. Francija prej ni poznala obveznega zavarovanja, zato prvotno ta ideja ni bila popularna. Zlasti del delavstva je ni bil priprazen, ker nikdo ne bi rad prispeval. Vendar pa so se začeli bolj pametni in uvideli delavci skoro zavzemati za nart. V njih je zmagovalo zdravo čustvo in v jaku želja za oskrbo v slučaju nezmožnosti za delo. Danes smatra vsakdo to zavarovanje za svojo pravico in dolžnost. Kajti mezda zadostuje komaj vsakdanjim potrebam. A kaj, če pride bolezen ali nesreča? In novi zakon skrbi za človeka v slučaju rizika, kakor je bolezen, materinstvo, invalidnost, starost in smrt, še prilično dobro.

Zanimivo je, da je stalo prvotno v enem načrtu zakona tudi poglavje o nezaposlenosti. Vendar pa je komisija opustila ta riziko, ker se je večina delavskih organizacij izrekla proti temu, da bi prišla tudi taka določba v ta zakon. Riziko brezposelnosti je namreč zelo nesigurno, je čest in vobče nepreračunljiv, vsled česar bi se moglo v času gospodarske krize zgoditi, da bi stanje v blagajni občutno padlo ali da bi gotovina sploh skopnela. In to bi ogrozilo finančno ravnesje zakona in zlasti dajatve ob boleznih in starosti.

Zanimivo je dejstvo — in to tudi za nas —, da se bodo raztezala določila zakona i na inozemske delavce, ako bo njih domovina imela s Francijo vzajemne pogodbe. Dalje bi trebalo omeniti, da je delavstvo zahtevalo, da se istočasno priteka kje vse te takoj

svrhi primerno opredele, ker bo to ugodno vplivalo na interese: Zavarovane, ki mora sam prispevati, mora videti uspeh in biti uverjen, da bo mogoča podpora v primeru bolezni, invalidnosti in smrti. Zgodovina socialne pomoči na Francoskem bi se dala kratko obeležiti: V začetku je bil posameznik prepuščen sebi in gledati je moral, da si kaj prihrani. Če tega ni storil, je zapadel bedi, ako se ga ni usmili javna ali zasebna dobrotelost. Pozneje so začeli smatrati podpiranje revežev za njihovo pravico, ki pa ne nalaga nikomur osebnih dolžnosti, ker gredo sredstva navadno iz davčne blagajne. Končno pa so prišli do pojma socijalnega zavarovanja, ki se obrača v obliki prispevkov iz vrst delavstva v obvezno štedenje in v obliki prispevkov delodajalcev v socijalno solidarnost.

Drugo vprašanje je sedaj, kako bo ta zakon, ko se bo izvajal, učinkoval. Za zavarovane bo brez dvoma dobro. Kaj pa francoska industrija? Kakšna bo obremenitev? Začetniki zakona so menili, da se bodo troški proizvodnje radi prispevkov delodajalcev zvišali za 2 in pol do 5%, nikakor pa ne nad 7%, kar bi bilo res že veliko. Sicer pa kaže ravno Nemčija, kjer imajo že več desetletij socijalno zavarovanje, da industrijski proizvodi tam niso dražji kakor v Franciji.

Pa bilo kakorkoli. Francozi se Nemcem ne dajo. Značilna je izjava trgovinske zbornice v Marseille, ki jo je podala v tem oziru: »Breme, ki ne zmanjšuje blagostanja nemški trgovini in nemški industriji, tudi francoske trgovine in francoske industrije ne bo oviralo.« Socijalna zavarovalna bremena konkurenčne sposobnosti ne zmanjšujejo.

Večina nalezljivih bolezni nastane vsled prihoda bacilov skozi ustno duplino. Zato otroke, ki zahajajo v šolo, najboljše varujejo pred prehladom, nahodom in influenco

ANACOT-PASTILE



Predstojnik: »Vedno in vedno opažam, da ste, kadar me ni v uradu, največja ležnoba med vsem objemom!« (Söndagsnisse)

nejše misli. Skušal je izpodriniti Strohmerja in pridobiti Ado zase. A bolj ko je razmišljal o tem, bolj je bil uverjen, da nima nikakega upanja. Zato je sklenil, da odpotuje.

Z drhtečim glasom se je poslavljajal od Ade:

«Gospodična Ada, dobil sem brzopav od očeta: neutegoma moram odpotovati. Tako žal mi je ...»

Ada je stala nepremično na mestu in je dejala:

«Tako? Odpotovati morate? Vedite, da mi je žal ...»

«Ada!»

«Ervin!»

Njune oči so se srečale. Blesk njene ga pogleda ga je upijal in zdelo se mu je, da vidi pred seboj tisoč omamnih stvari. Vjel je Adino glavo med dlani. Poljubljal jo je na čelo. Jel se je izpovedovati — in ji je povedal vse: kako je bil prej slep in kako je mahoma izpregledal: še to je priznal, kakšno srmatno nalogo mu je bil dal njen brat.

Ada je molčala. Nasmehnila se je. Nato mu je razodela, da je sama prosila brata, naj stori to, ker ni ljubila Strohmerja, ampak njega, Ervina. Kot trezno in pametno dekle se ni smela razodeti prva. Čakala je, da se zgodi narobe. Zakaj možkim, zlasti neizkušnim, je pristavila Ada, se ne sme nikoli povedati prave resnice ...

Sokol

Naše glavne skupščine

Bliža se zopet za vsa sokolska društva čas glavnih skupščin, ki jim bodo nato sledile župne skupščine in savezna. Zbralo se bo vse aktivno članstvo, da čuje izvestja posameznih društvenih činovnikov o delovanju v preteklem poslovnem letu ter si ustvari sodbo, teli družno delovanje bilo zadostno uspešno ali bi se bilo lahko napredovalo še več.

Vsak zaveden Sokol želi svoj organizaciji čim večji uspehov. Zato bodo bratje in sestre s kritičnim očesom motrili poročila onih, ki so jim pred letom dni poverili vodstvo sokolskih društev. To je njihova dolžnost. Predno pa bodo izrekli svojo poročilo ali nezadovoljstvo, je prav tako njihova dolžnost, da točno pretehtajo vse okolnosti, ki so pospeševale ali ovirale društveno delo. Tudi vsa kritika bodi bratsko premišljena in zgrajena na temeljnem nadelu — koristiti v vsem in povsod sokolski stvari. Ko boste tedaj, bratje in sestre, razpravljali o posameznih poročilih društvenih činovnikov, bodite bratsko kritični, strogo pravični in skušajte vedno samo koristiti naši stvari s tem, da dosežete tudi v tem pogledu pozitivne rezultate.

Stopamo z letom 1928. v deseto leto sokolskega delovanja po vojni. Pred nami je vse polno dela, da dostojno praznujemo prvo desetletnico naše svobode. Razni društveni nastopi, okrožni in župni zletji in veliki pokrajinski zlet v Skopljem bodo videli znak celokupni javnosti v državi o sokolskem delu v prvem desetletju, zato moramo že na glavnih skupščinah poskrbeti, da dobe društva taka vodstva, ki bodo v vseh ostalih oziroma vodila naša gnezda z vsem uspehom. Premislite, komu poverite svoje zaupanje v odboru. Ne glejte niti na levo, niti na desno, temveč pustite se voditi le od svoje vesti, da dobi vsako društvo res delavne brate in sestre v odbor. Ne smatrajte odbora za paradno institucijo, ki naj samo reprezentira, temveč izvolite vanj ljudi, ki so poznani kot vztrajni in požrtvovalni sokolski delavci, ki se ne strajajo nobenega truda v prospeh društva in s tem celokupnega Sokolstva.

Potem bo naša bilanca koncem leta 1928. še boljša od sedanjih!

Umrli je v Solliji brat Hristo Atanasov predsednik in ustanovitelj soljske junaške oblasti, velik prijatelj jugoslovenskega Sokolstva. Savezno starišinstvo je izreklo bolgarski junaški zvezi svoje bratsko sožalje.

Brat Václav Velkoborsky, načelnik sokolske župe Otročke na Češkem, je praznovalec čil in zdrav kot aktiven sokolski delavec svojo 60-letnico. Bil je od mladih let navdušen Sokol, načeljuje že nad 20 let svoj župi in je vreden teluški faktor načelnika ČOS. — Brat Velkoborsky je lep vzgled sokolske vztrajnosti in požrtvovalnosti vsem Sokolom, pa tudi ostalim, ki se niti v mladosti niti kasneje ne priklonejo nobenega dela za vzgojo svojega naroda.

Sokolsko društvo Šiška sporoča svojemu članstvu, da se z redno telovadbo po par mesečnem presledku zopet prične. Dosedanja telovadnica nam je bila odpovedana in tako smo zopet primorani uživati gostoljubje šolske telovadnice, žal samo dvakrat na teden in v nedeljo dopoldne. Jasno je, da je to za telovadeče oddelke veliko premalo. Upamo pa, da bodo merodajni faktorji uvideli potrebo naše ponovne intervencije in nam dovolili uporabo šolske telovadnice pod ugodnejšimi pogoji. Začasni urni red telovadbe je sledeči: člani v sredo od 19. do 21. ure, moški naraščaj v soboto od 19. do 21. ure (moški naraščaj ima v soboto 10. t. m. prvo redno telovadno uro in vpisovanje) v nedeljo 11. t. m. pa je vpisovanje moške in ženske dece v starosti od 7. do 14. leta. Pozivamo tem potom cenjene roditelje, da pošljejo svojo dečo v sokolsko telovadnico, kjer bodo pod večjim in stroгим vodstvom deležni telesne in duševne vzgoje. Podrobnejše informacije se dobe v nedeljo 11. t. m. v šolski telovadnici od 10. ure dop. dalje.

Dopisi

ST. PETER V SAVINJSKI DOLINI. Jutri 11. t. m. se bodo vršile občinske volitve, za katere je postavila Napredna gospodarska lista kandidate, ki so najuglednejši davkoplačevalci naše občine. Dosedanje gospodarstvo občine je bilo slabo, ker ni nikdar vpoštovalo želji napredne manjšine v obč. odboru in procvit občinam. Napredna gospodarska lista hoče napraviti konec raznim gospodarskim škodljivim občinam. Volilci! Vrzite svojo kroglico jutri, 11. t. m. v drugo skrinjico! — Ker se čuti, da bo dosedanjemu obč. gospodarstvu pri obč. volitvah 11. t. m. za vselej odklenalo, se je domači ž. župnik poslužil prepovedne agitacije v cerkvi ter oznanil razpriznice v nedeljo, 4. t. m. »evangelij«: »Dragi fantje in moške! Volite prvo skrinjico, ker ta je naša! Mi bomo volili našega dosedanjega župana Jerneja Novaka, ker uživa zaradi svoje vplivnosti spoštovanje med ljudstvom! Brez komentarja! Volilci, še enkrat: vrzite jutri svoje kroglice v drugo skrinjico!

JESENICE. »Slovenec« nas je ošvrknil z očitkom, da si pri predložitvi volitvah ne upamo s svojim imenom na dan. Toda temu ni tako! Na lepah, kjer je natisnjen naš program za bodoče delovanje v občinskem odboru, je podpisana Kraljeva organizacija SDS na Jesenici! Našo listo pa smo zato krstili z naslovom »Napredna gospodarska lista«, ker hočemo s tem poudariti izrazito gospodarsko smer našega bodočega delovanja za kar jamčimo možje z gospodarskih področij, polni izkušenj in resnosti, katerih imena bleste na naši listi. Sumničenja »Slovenca« so torej neutemeljena, ker gremo odkrito v boj in nas tudi vsakdo dobro pozna. Naše geslo je: Delo, delo in zopet delo! Kdor nas razume in nam zaupa, da bomo zvezda vodnica v novem občinskem odboru, bo spustil kroglico v našo, t. j. v peto skrinjico, in upamo, da svoje odločitve ne bo obžaloval.

Naročila in vse dopise, ličote se malih oglasov, je pošiljati na Oglasi od dalek Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in ročajne namene občinstva: vraka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Dva 5. — Priročnik za sifro Dva 5.

Mali oglasi

Vse pristojbine je uparjal li ostan s naročilom, ker se oglasi ne priročijo. Čekovni račun pošlje kraljevo Ljubljana, št. 1842

Imenice, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vraka beseda Dva 5. — Najmanjši znesek Dva 10. — Priročnik za sifro Dva 5.

Sledete srečke drž. razredne loterije kupljene pri Zadrugi hranilnici r. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19 so bile

izžrebane dne 5. in 6. decembra
Din 10.000 je zadela srečka 120.178

Po Din 2.000 so zadele srečke: 11.597, 20.814, 97.705, 20.289, 20.259.

Po Din 500 pa so zadele naslednje številke:

76.708,	100.733,	5.772,	15.406,	15.465,	15.479,	15.446,	15.477,	15.462,	15.412,
30.914,	30.958,	40.549,	40.570,	53.447,	66.626,	91.753,	91.751,	115.682,	8.038,
8.042,	8.061,	9.743,	9.701,	9.755,	9.749,	23.472,	23.437,	23.467,	34.148,
34.118,	47.797,	47.736,	48.515,	48.510,	59.395,	70.272,	70.210,	71.888,	71.895,
83.223,	83.244,	86.393,	86.321,	86.324,	96.956,	96.961,	97.795,	97.761,	110.132,
110.147,	110.109,	111.123,	120.106,	123.329,	123.317,	123.335,	9.308,	20.247,	20.204,
20.234,	24.281,	34.078,	34.020,	58.023,	61.260,	61.263,	70.272,	70.210,	71.888,
71.895,	73.678,	73.617,	82.501,	82.546,	82.554,	82.560,	87.128,	87.129,	122.761,
122.782,	14.112,	76.742,	76.732,	76.715,	30.959,	30.994,	40.564,	53.488,	91.757,
91.798,	91.744,	115.627,	115.641,	115.697,	8.031,	8.075,	9.787,	11.518,	20.284,
23.441,	23.425,	34.162,	47.731,	47.707,	48.517,	59.365,	70.274,	70.294,	70.268,
70.208,	71.877,	83.259,	83.232,	83.234,	83.231,	86.346,	96.929,	96.971,	96.976,
97.796,	110.141,	111.117,	111.149,	111.183,	111.194,	39.117,	120.111,	123.368,	123.385,
123.394,	123.304,	123.347,	123.340,	9.366,	9.358,	9.303,	9.360,	9.348,	20.235,
34.063,	34.056,	58.039,	58.008,	61.201,	70.274,	70.294,	70.268,	70.208,	71.877,
73.640,	73.646,	82.591,	82.542,	82.515,	82.582,	82.594,	87.140,	110.740,	110.789,
110.754,	122.719,	122.790,	122.731,	122.756,					

Dobitke bomo izplačevali od 17. decembra 1927.

do 31. marca 1928.

Srečke za 15. kolo začnemo prodajati in razpošiljati 14. t. m.

Zadruga hranilnica r. z. o. z.

glavna razpečevalnica srečk za Slovenijo, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

Obiti

Templanje čevljev po milinskih cenah: možki po 35 Din, ženski po 25 Din pri Rudolfa Tobiana, Zavrti 12, Stari Vodmat, Ljubljana. 39940

Službe dobi

Oskrbnika-viničarja absolutno vinorodni in sadjarjske šole, s prakso, pridnega in poštenega — sprejem v stalno službo. Ponudbe s prepisi spraveval in zahtevno plače pod »Novo mesto« na oglasni oddelku »Jutra«. 39905

Raznašalko cvetlice sprejem takoj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39937

Šoferja

dobrega, izkušenega avtomobilista, starega ne nad 30 let, vojaškega prostega — izjem. Ponudbe s prepisi spraveval in zahtevno plače pod »Novo mesto« na oglasni oddelku »Jutra«. 39904

Postrežnico

sprejme od 1/2 8-4 popoldne Kisevec, Cesta v Rožno dolino 10. 39931

Brivskega pomočnika

solidnega in dobrega delavca sprejme s 13. dec. M. Gjurin, salon za dame in gospode v Kamniku. 39981

Zadržek

Zastopnike za prodajo vrednostnih papirjev iščemo. Ponudbe na »Publicitas«, Beograd, Kralja Milana 8 — pod sifro »Sigurna zarada«. 37798

Tehnični uradnik

išče za večerne ure zaposlitve. Prevzame vsakotratna risarstva, kakor tudi druga dela. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Vestno 72«. 39937

Šoferska šola

daje pouk in izobrazbo praktično in teoretično kandidate za samostojno šofersko. Pouk je temeljit in uspeh siurgen. Kandidate sprejemamo vsak dan. Prospekti gratis. Natančne informacije v avto-koli, Zagreb, Kapitol 15 — Telefon 11-85. 39938

18letno dekle

iz poštenih hiše, ki se je izučila na delu šivanja, se želi zaposliti v hišni in ispolniti. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 39546

Potnik

strokovnjak papirne stroje, vpeljan po celi Jugoslaviji, prejematelj takoj svoje zaposlitve. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Dobra moč 22«. 39922

Krojaški pomočnik

želi službe. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 39921

Žel. uradnik

vpokojen, srednje starosti, želi primerno službo. Nastop z novim letom. Cenj. ponudbe do 30. dec. na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Bodočnost 19«. 39951

Pletilja

privatna moč, želi premeniti službo. Cenjene ponudbe prosim na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Pletilja 20«. 39885

500 Din nagrade

dam omeniti, ki mi preokoli pošteno službo v goštelji ali kontornistice. Grem rada na delo. Cenj. dopise na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Snažna in vestna«. 39906

Knjigovodinja

z dolgoletno prakso in primarnimi referencami, samostojna v vseh pisarniških poslih, želi premeniti službo v Ljubljani. Cenj. ponudbe pod »Verztrana« na oglasni oddelku »Jutra«. 39912

Pisarniška moč

rutinirana knjigovodinja in korespondentinja, zmožna samost. vodstva pisarne, v uvrst. in izvora blaga eto, želi primerno službo v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Prima referenc«. 39911

Dekle

stara 21 let, ki je zmožna položiti nekaj kaveljev, želi službo nastakarice. Gre tudi kot prodajalka v trgovino na delu. Dopise pod sifro »Pletena 57« na oglasni oddelku »Jutra«. 39886

Prodaj

Depilatorium Venns odstranjuje vse neželjene dlake po obrazu in hrbtu, v 5 minutah, brez bolečin. Cena 30 Din. Dobilje v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. V kraju, kjer ni, razpošilja direktno. Centralna založba Angel Hirbar, Slovenskega 211. 39708

Radio - aparat

privrženec, dvojevn, nosilni za turiste in 1 zvočnik po nizki ceni napredaj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39732

Dr. G. Piccoli

lekarnar v Ljubljani, priporoča pri saprtju in drugih težavah železnica svojo preiskušeno železnico tinkturo. 211

Perje

goveja, račje, kokošje in purje prodaja vsako množino in po najnižji ceni trvdica E. Valja, Čakovce, Mediji 3. marja. Telefon št. 59. 60. 3. 238

Najlepša drva

Oblin, Wolfova ulica 11/I. 11

Nov kožuh

za avto, poceni prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39946

Radio aparat

skoraj nov, s vsemi priključnimi prodam za 2900 Din. Na ogled pri trvdici Bar, Ljubljana. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »O. L.« 39935

Smirna-preprogo

pristno, 3,3 m dolgo in 2,5 m široko, prodam. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Smirna«. 39954

Tehtnico

iz medenine, pripravno za mesarja, prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39928

Mesarji!

Stenska dvigala za kladvice, mešerice, klobasnice, sekira-mesarice, nože, brusilnice za nože, adskalnice za ocvrtje mudi najceneje pri Št. Stopica, Lelaznica, Ljubljana. 39933

Knjigoveška stroja

šivalni in rezalni (Schneider und Heftmaschine) ugodno prodam. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 39987

Filatelisti

večjo zbirko znamk prodaj skupno ali posamezno. Prazno Zajo ml., hrivce, Fraškova ulica 13. 39907

Sedlo

v dobrem stanju, napredaj na Ahacijevi c. 10/VIII/41. 39910

Motorna vozila

Ford avto stroj v dobrem stanju — električna luč in električni pogon (Anlasser), skoraj nova gumevalnica, za vožnjo v pravih voznih, prodaj za 12.000 Din. Fran Raper — Trbiš št. 124, Goranjsko. 39878

Puch XII

štirjelečno ugodno napredaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39954

Tatra avtomobil

412 HP, malo rabljen, nadalje tovarni valj na 800 kg težine, ali 12 osi, v prav dobrem stanju. Za Din 15.000. BSA mototekel, 214 HP, za 7500 Din in več novih mototekel od 214 do 314 HP, osmestvalni radioparar. Utirali in štirjelečni japonski prodaj po zelo ugodni ceni. Na ogled pri Jagočanu, Ljubljana, Dunajska 36. 39909

Wanderer avto

triselečno, malo rabljen, v brezhibnem stanju, v Boleh razsvetljavo, takoj ugodno prodam. — Na ogled pri Triumph avto garaji. Ljubljana VII (Čolovska cesta). 39957

Indian Scout

predznanje tipe — elektr. kompletno opremljen, zelo dobro ohranjen, napredaj. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Maio vožen«. 39896

Knjižice

Planinski vestnik letnike 1905, 1907, 1908 in posamezne številke. Vestnik ter Zvona prodam. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 39933

Pridelki

Seno v balah razprodajam danes popoldne zelo poceni poleg vsakega skladišča na Kodeljevem. 39930

Novo hišo

s prostim stanovanjem in lepim lokalom za trgovino prodam na jako prometnem prostoru v mestu na Goranjskem. — Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 39938

Gospodar. poslojpe

obstoječe iz hleva, 2 skladišča in poda, oddam v najem. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 39951

Lokali

Lokal primeren za pisarno, kelim v sredini mesta. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Interurbana«. 39417

Ugodna zamenjava trgovine

v Mariboru, na najpomembnejši točki, velik lokal, skladišče in lepo stanovanje, za prodajo na delu, v večjem industrijskem kraju ali trgu, za takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Oblojstranska ugodnost«. 39979

Nov lokal

za kpecerijo ali za stanovanje oddam na Brdu 46 pri Viču. 39914

V najem

Kompletno spalnico dam v najem proti majhni odškodnini. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«. 39921

Gostilno na deželi

v kateri se je letno izdelovalo preko 100 hl vina, razen žganja in piva, oddam takoj v najem. Potrebna je osebnost pravica. Nastop 1. januarja. — Event. oddam tudi mesarstvo. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zlata jama«. 39997

Sobe

2 veliki, opremljeni, kraljski sobi, gospodstva ali zakonskega para. Naslov v oglasni oddelku »Jutra«. 39773

Srednješolca

kelita stanovanje s kajatikom. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod sifro »Cene«. 39944

2 gospoda

sprejemna na stanovanje. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39915

Gospoda

solidnega sprejem v sredini mesta na stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39948

Elegantno sobo

oddam takoj boljšemu solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 39958

Pozor, gospodariji!

Prazno sobo s posebnim vzhodom, primerno za pisarno, vzajem od hilega gospodarja. — Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Interurbana«. 39930

Anatole France:

Maša senc

Tole mi je lepega pnoletnega večera pripovedoval v utici »Belega konjička« cerkovnik pri cerkvi Svete Evlalije v Neuville-d'Aumontu. Praznil je steklenice starine na zdravje nekega rajnika, ki mu je bil po godu. Tisto jutro ga je bil z vso častjo položil v grob v rakvi, pokriti s črnim blagom, ki je bilo posejano z lepimi srebrnimi solzicami.

»Moj ubogi pokojni oče,« je pripovedoval cerkovnik, »je bil vse svoje življenje grobar. Bil je ljubezniv človek, kar je gotovo treba pripisovati njegovemu stanu, zakaj opaža se, da so ljudje, ki imajo opravila na pokopališčih, radi dobre volje. Smrt jih ne plaši: nikoli ne pomislijo nanjo. Jaz, ki vam to pripovedujem, gospod, grem ponoči prav tako mirno na pokopališče, kakor stopim v senčnico pri »Belem konjičku«. In če po naključju srečam kakega duha, se zato ne vznemirim, ker mislim, da prav tako lahko hodi po svojih opraviilih, kakor jaz po svojih. Poznam običaje mrtvih in njihov značaj. O teh zadevah vem stvari, katerih niti duhovni sami ne vedo. In če bi vam povedal vse, kar sem videl, bi se čudili. Ampak ni vsaka resnica, da bi jo pravil, in moj oče, ki je vendar rad pripovedoval zgodbe, ni odkril niti dvajsetine tega, kar je videl. Nasprotno je pa zato često ponavljal iste povesti in gotovo je, vsaj kolikor je meni znano, najmanj stokrat pripovedoval zgodbo Katarine Fontainove.

Katarina Fontainova je bila stara gospodična, ki jo je sam poznal, ko je bil še otrok. Nič se ne bi začudil, če bi se našel kje v okolici še kak starček, ki pomni, da je slišal govoriti o njej, zakaj bila je obče znana in na dobrem glasu, čeprav je bila siromašna. Stanovala je na vogalu Nunske ulice v stolpiču, ki ga lahko še vidite. Je to del starega, napol porušenega dvorca, ki gleda na uršulinski vrt. Na stolpiču so isklesane podobe in napol izbrisani napis. Pokojni župnik pri Sveti Evlaliji, gospod Levasseur, je trdil, da je

* Iz »Biserne skrinjice«.

tam po latinsko povedano, »da je ljubezen močnejša od smrti«. Pri čemer je treba razumeti, je dostavljal, ljubezen Božjo.

Katarina Fontainova je živel sama v tem temnem stanovanju. Bila je čipkarica. Sami veste, da so čipke iz naših krajev nekdanje zelo slovele. Nihče ni poznal ne njenih roditeljev ne prijateljev. Pravili so, da se je z oseminajstimi leti zaljubila v mladega viteza d'Aumont-Cléryjskega, s kojim je bila celo skrivaj zaročena. Toda ljudje, kar jih je bilo poštenih, vsega tega niso hoteli verjeti. Govorili so, da je to pravljica, ki so si jo ljudje izmislili, ker je Katarina Fontainova po obrazu bolj nalikovala neki plemeniti gospe nego delavki, ker je bila pod belimi lasmi ohranila sledove velike lepote, ker je imela žalosten obraz in ker so vedeli, da nosi na roki prstan, v katerega je bil zlatar vrezal dvoje sklenjenih ročic in kalotne so v starih časih običajno izmenjavali pri zarokah. Takoj zveste, kaj je bilo na vsem tem.

Katarina Fontainova je živel kakor svetnica. Hodila je v cerkev in vsako jutro je šla — pa naj je bilo vreme kakršnokoli — k Sveti Evlaliji k šesti maši.

Tedaj jo je neko decembersko noč, ko je še spala v sobici, prebudil glas zvonov; pobožna ženica ni niti malo podvomila, da zvoni k jutrnici, napravila se in je šla doli na cesto. Noč je bila tako mračna, da ni bilo videti nobene hiše. Taka tišina je vladala, da ni niti pes zalajal v dalji in da se je človeka polastil občutek, kakor da je ločen od vseh živih bitij. Toda Katarina Fontainova je poznala vsak kamen in vsako stopinjo in bi bila z zavezanimi očmi našla v cerkev. Brez težave je dospela do vogala Nunske in Župniške ulice, kjer stoji lesena hiša, ki nosi na belem tramu izrezljan star viteški rodbinski grb. Ko je prišla tja, je videla, da so cerkvena vrata odprta in da lije čez prag velika svetloba od sveč. Šla je naprej in ko je prestopila cerkveni prag, se je našla v številni množici, ki je polnila cerkev. Toda nobenega navzočih ni spoznala in vsa presenečena je opazila, da so vsi ljudje oblečeni v baržun in brokat, da imajo perjanice

na klobukih in meče za pasom, kakor je bilo navada v starih časih. Bili so tam zlahtni gospodje, ki so držali v rokah zlate palčice z zlatimi glavicami, a odlične gospe so imele lase pokrite s čipkami, ki so bile pripete z glavniki v podobi dijamantov. Vitezi Svetega Ludovika so podajali roke damam, ki so skrivale za pahljačami naličene obnaze, da ni bilo videti ničesar razen napudranih senc in kupic črne lepote obliža v kotu pri očeh. Vsi so se razvrstili, vsak na svoje mesto, brez najmanjšega šuma, in ko so stopali, ni bilo slišati niti zvoka korakov po kamenitem tlaku, niti šuštenja blaga. Spodnji konec se je pogloma napolnil z množico mladih rokodelcev v rjavih telovnikih, v hlačah iz bombaževine in v višjih nogavicah. Držali so okoli pasu mlada, prav brhka dekleta, ki so vsa rožnata povešala oči. Poleg škroplilnikov so kmetice v rdečih krilih in s prepletenimi životci sedale na tla z mirdodušnostjo domače živine, dočim so mladi fantje, ki so stali za njimi in zijasto odpirali oči, vrtili klobuke med prsti. Zdelo se je, da so vsi ti obrazi za večno otrpnili v isti sladki in žalostni misli. Katarina Fontainova je klečala na svojem navadnem mestu. Videla je duhovna, ki se je bližal oltarju, pred njim sta pa stopala dva ministranta. Spoznala ni ne duhovna, ne strežajev. Maša se je pričela. Bila je tiho maša, kjer ni bilo čuti glasov, ki so jih izgovarjale prebijačice se ustnice, niti žvenkljanja zvonca, ki so ga vihteli čisto zaman. Katarina Fontainova je začutila, da jo njen skrivnostni sosed gleda. Le prav malo je okrenila glavo, ko se je ozrla nani. Spoznala je mladega viteza d'Aumont-Cléryjskega, ki jo je ljubil in ki je bil že pet in štirideset let mrtev. Spoznala ga je po majhnem znamenju, ki ga je imel pod levim uhljem, in še bolj po senci, katerega mu je od dolgih, črnih trepalnic padala na lica. Oblečen je bil v rdečo lovsko obleko z zlatimi našivi, ki jo je nosil tistega dne, ko jo je v Sent Lenartski šumi poprosil, da mu je dala piti, in ji ukradel poljubček. Ohranil je bil svojo mladost in lep obraz. Ko se je smehljaj, se je kazal zobe mladega volka. Katarina mu je dejala čisto tiho:

— Zlahtni gospod, ki ste mi bili nekoč prijatelj in ki sem vam dala, kar ima deklet najdražjega, bodi vam Bog milostljiv! Da bi mi vsaj že vdahnil kes nad grehom, katerega sem storila z vami; zakaj resnica je, da se še vedno ne kesam, da sem vas ljubila, čeprav imam že sive lase in sem že blizu smrti. Toda pokojni moj prijatelj, prelepi moj gospodar, povej mi, kdo so ti ljudje, oblečeni po starem, ki so prišli k tej tili maši?

Vitez d'Aumont Cléryjski je odgovoril z glasom, ki je bil slabotnejši od sapice in vendar čistejši od kristala:

— Katarina, ti moški in te ženske so verne duše iz vic, ki so razžalile Boga, ker so, kakor midva, grešile iz ljubezni do ustvarjenih bitij. Vendar pa niso čisto odrezane od Boga, zakaj njihov greh je bil, kakor najin, brez hudobije.

Med tem, ko se ločeni od tega, kar so ljubili na zemlji, očističujejo v čistnem ognju vic, trpe bolečine ločitve. To trpljenje je zanje najstrašnejše. Tako nesrečni so, da se celo angelu iz nebes zasmili njihova muka, ki jo trpe zaradi ljubezni. Z Božjim dovoljenjem združijo za eno samo nočno uro v letu prijatelja in prijateljico v njuni župni cerkvi, kjer jima je dovoljeno, da sta navzoča pri maši senc, držeč se za roke. To je čista resnica. Če mi je bilo dano, da te vidim tu pred tvojo smrtjo, Katarina, se to ni zgodilo brez božjega dovoljenja.

Katarina Fontainova mu je odgovorila:

— Prav rada umrem, da postanem spet tako lepa, kakor sem bila tiste čase, moj pokojni gospodar, ko sem ti dala v gozdu piti.

Dočim sta se tako čisto po tihem pogovarjala, je silno star kanonik pobiral mile darove in molil prisotnim velik bakren pladenj, kamor so po vrsti spuščali starinske denarje, ki že zdavnaj niso bili več v veljavi: tolarje po šest liber, forinte, dukate in velike cekine, angleške gvineje, rožne srebrnike — a novci so padali čisto tiho. Ko mu je kanonik nastavil pladenj, je vitez spustil nanj cekin, ki ni zažvenketal nič bolj od vseh ostalih zlatih ali srebrnih denarjev.

Nato se je stari kanonik ustavil pred Katarino Fontainovo, ki je brskala po žepu, pa ni našla v njem niti belica. Tedaj si je, ker ga ni hotela odsloviti, snela prstan, katerega ji je bil dal vitez na večer pred smrtjo, in ga je vržila v bakreno posodico. Zlati prstan je padel in udaril ob njo kot težak zvonov kembel in na odmevajoči hrušč, katerega je povzročil, so izginili vitez, kanonik, mašnik, strežnika, dame, kavalirji in vsa družba; sveče so ugasnile in Katarina Fontainova je ostala sama v temi.

Ko je tako dokončal svojo povest, je cerkovnik zvrnil pošten požirek vina, se zamislil za trenutek in nato povzel:

»Povedal sem vam to zgodbo tako, kakor mi jo je oče nešteto krat pripovedoval, in verujem, da je resnica, ker se ujema z vsem, kar sem opazoval šeg in običaje, ki so lastni pokojnikom. Izza otroških let sem imel mnogo opravka z ranikimi in vem, da se navadno vračajo k ljublim predmetom.

Tako blodi umrli skupni ponoči okrog zakladov, katere so poskrili v življenju. Vestno stražijo svoje zlato; toda vsa ta skrbnost jim prav nič ne koristi, ampak se jim še v škodo spreobrne. Neredko se v zemlji najde zakopan denar, če človek prekople kraj, kjer tak duh straši. Prav tako se vračajo umrli zakonski možje in mučijo ponoči svoje žene, ki so se v drugo omožile. Več bi jih lahko naštel, ki so mrtvi bolje čuvali svoje žene, nego se jih za živga.

Taki zaslužijo grajo, zakaj pokojniki ne bi smeli uganjati ljubosumnosti. Toda povem vam samo, kar sem opazil. Na to naj dobro pazi, kdor se ženi z vdovo. Sicer je zgodba, ki sem vam jo povedal, dokazana na sledeči način:

Zjutraj po tisti čudni noči so našli Katarino Fontainovo mrtvo v njeni sobi. A cerkveni vratar pri Sv. Evlaliji je našel v bakrenem pladnju, ki ga je imel za pobiranje milih darov, zlat prstan s sklenjenima ročicama. Sicer pa nisem človek, ki bi pripovedoval zgodbe za smeh. Kaj, če bi ga poklicala še steklenico?...

AVTO RENAULT

najnovejši 6cilindrski model »Mohasix« 18/27 HP. 4sedežen, torped, hitrost preko 90 km. poraba bencina 9 litrov na 100 km.

Najpripravljenši voz za naše ceste!

V luksuzni izdelavi Din 66.000.

Limosni Luxe Din 69.000.

Priporočljive in najbolj vpeliane ostale tipe: 12/18 2sedežni osebni. 12/18 4sedežni osebni. 12/18 2sedežni pol tovorni za 400—500 kg. 22/36 4—5sedežni torped in 22/36 2sedežni poltovorni za 600—800 kg. TOVORNI za 1200—1400 kg in za 2000 kg. AVTOBUSI vseh vrst.

MOTORNE BRIZGALNE ZA GASILSKA DRUŠTVA

STUDEBAKER

„ERSKINE“

6cilindrski, 4—Sedežni, najlepši sportni voz.

Pneumatika

„Firestone“

„Michelin“

Zahtevajte ponudbe pri trdki

A. Lampret, Ljubljana, Dunajska cesta 22 Telefon 2247.

Vsakovrstna moška, fantovska in deška oblačila po globoko znižanih cenah oddaja samo konfekcija

Frande Derenda

Gradišče 4 nasproti dramskega gledališča

Predno kupite, prepičajte se o naših cenah! Najprimernejša darila za Miklavža in Božič!

ŠAMPANJEC „BOUVIER“

„DEMI SEC“ (zmerno sladek)

„BOUVIER SEC“ (ne sladek)

„CUVEE RESERVEE“ (nekoliko sladek)

Originalna vina v steklenicah

iz najugodnejše ležečih štajerskih vinskih gor

VINA V SODIH

Genike razpošilja na zahtevo brezplačno zastopstvo za Slovenijo: Kermic & Faval, Ljubljana, Dunajska cesta 15 ali kraljevi dvorni dobavitelji C. G. Bouvier, veleposestvo vinogradov, Gornja Radgona.

Šampanjec in vino v steklenicah „Bouvier“ se dobi v vseh boljših trgovinah.

Vilo na Bledu

z ali brez opreme kupim.

Ponudbe s ceno in opisom na ogl oddelek „Jutra“ pod „H. B. 5100“

NAJBOLJŠE BOŽIČNO DARILO

I srečka drž. razredne loterije za Din 25.—

Največji dobitok Din 4.200.000.

Zahtevajte gratis prospekte v pisarni

JAKOV C. ZUMBULOVIC, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Železniške prago

hrastove, vseh dimenzij kupujemo skozi celo leto.

Ponudbe je poslati na A. Macuz, Milano, Via Bodio 12.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDIJE!

Lisičje, polhove kože

In vse druge od divjačine kupa in sameljivo dobro plaša D. Zdravlj, Ljubljana, na Florjanska ulica št. 4

TOVARNISKO ZALOGO



NARODNA KNJIGARNA, d. z. o. z. knjigarna in trgovina s papirjem ter pisarniški in šolski potrebščinami, Ljubljana, Stitarjeva ulica št. 2. Oblastno dovoljena

RAZPRODAJA

vsled opustitve trgovine. Razprodaja bo trajala samo do srede februarja 1928. Znatno znižane cene. — Ugodna prilika za knjižnice in druge interese.

POHIŠTVA

priporoča za nakup in vabi na ogled

Andrej Kregar

ST. VID n. Ljubljano nasproti kol. Vitrmarje

Zahtevajte cenik!



Kemično, higijensko čisti PUK za blazine

in ga tudi najceneje nabavlja v naši državi edina moderno urejena tovarna perja za posteljino:

HOLENDER A.D. FABRIKA PERJA SUBOTICA

Zahtevajte naš cenik št. 6.

Št. 31.647-27 ref. IX.

RAZPIS.

Mestna občina ljubljanska razpisuje mizarska dela

dobavo notranje opreme za mestno klavnico.

Pravilno sestavljene in kolekovane ponudbe je oddati v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II. do 13. decembra 1927 do 11. ure dopoldne.

Vse tozadavne podatke in pripomočke daje mestni gradbeni urad med uradnimi urami.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 6 decembra 1927.

Marija Pišlar-jeva rojena Škrabec

dne 9. decembra t. l. ob pol 2 uri popoldne v starosti 72 let, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala Pogreb blagopokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 11. decembra t. l. ob 3 uri popoldne iz hiše žalosti v Sp. Siški, Celovška cesta št. 42. na pokopališče k Sv. Kržu. Maša zadušnica se bo darovala v torek, dne 13. t. m ob 9. uri dop. v cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

LJUBLJANA, dne 9. decembra 1927.

Žalujoči

soproga Franc Pišlar in rodbini Pišlar - Pretnar.

Za Božič

najlepša in najcenejša darila so slikanice za otroke:

O. Zupančič, Pokoncu izpod korenin

Slikanica z besedilom Cena Din 35.—, s poštnino Din 37-50

Domače in tuje živali

večbarvna slikanica Cena Din 30.—, s poštnino Din 34.—

M. Grošljeva, Šale za male

Slikanica Cena Din 32.—, s poštnino Din 36.—

M. Grošljeva, Čebolica Brončelica

Slikanica Cena Din 30.—, s poštnino Din 34.—

Naročila na te in druge slikanice sprejema

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica 54 (nasproti glavni pošte)